

PRESEKI

štev. 4-5
dec. '81

GLASILO TEMELJNIH ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA
DELA GOZDNEGA GOSPODARSTVA B L E D

*Srečno
1982*

NAMESTO UVODNIKA

Le počasi se zavedamo zmote, da so samo bleščeči stroji odrešenik za vse tegobe človeštva, da se bosta iz njih cedila med in mleko brez nepotrebne smradu po gnoju in brez sopare iz brazd, ki jih je treba vsako leto znova in znova negovati, da lahko v jeseni izriješ iz blatne zemlje plodove. Človek je bil za zrt v zvezde in v stroje, da od bleščave ni več videl, kako mu plevel in grmovje zaraščata polja dedov in še očetov, da ni čutil umazanije pod nogami, ki se je zalezla že v vse vodovje. Ni se menil za strupe, dokler ga ni začelo dušiti in mu moriti življenjske upe že pri njegovih otrocih, dokler mu niso pobirale rakaste tvorbe bližnjih prej, kot pa je pričakoval.

Presenečeni ugotavljamo, da si z bliščem tehnike in z zvarki kemije kopljemo udoben grob, pa ne samo lasten grob, pač pa grobnico za vse živo, za vse, kar je vredno, da živi v uravnoteženi borbi in slogi v krajini. To ugotavljamo pozno, ponekod pa že prepozno.

Odločneje bomo zaobrnili šele takrat, ko se bomo odpovedali udobju in ugodju, ki ga lahko nudi le ropanje naravnih dobrin. Odpovedati se za naslednje generacije, ali ropati naravo za trenutne potrebe, to je sedaj vprašanje za biti ali ne biti.

Človek se ni znal nikoli sam odpovedovati. Odpovedoval se je samo zaradi nemoči ali zaradi gorjače, ki mu je padala po hrbtu, da je dal prisilno prostor tistim, ki so imeli pravico močnejšega do gorjače in do korita. Sedaj ima gorjačo v rokah narava sama.

Kjer niso priznali, da je treba naravi tudi vračati, pač pa so samo ropali za sproti in brezobzirno, jih je že zagrnjal pesek, ali pa je njihova dela in kosti splahnilo vodovje, je že zdavnaj zaraslo bujno rastje vse mogočno zidovje in templje. Prešla so cela ljudstva in kulture. Kot igrače iz sanjskega sveta so ostan-

ki njihovih kultur razstavljeni v vitrinah muzejev, ki sicer kažejo bleščečo zgodovino vojnih zmag in vladanja, toda z resnico sedanosti, ali z resnico trajnosti, da so zbrisani za vedno.

Tako je že bilo po raznih koncih sveta, ko so daleč narazen zginjale civilizacije in kulture zaradi napačnega odnosa do zemlje in gozdov in seveda zaradi razmer v sami družbi, ki so take odnose pogojevale. Tako usodno so ravnali že pred tisočletji s krajino, pa čeprav so imeli zelo malo moči v primerjavi z današnjo.

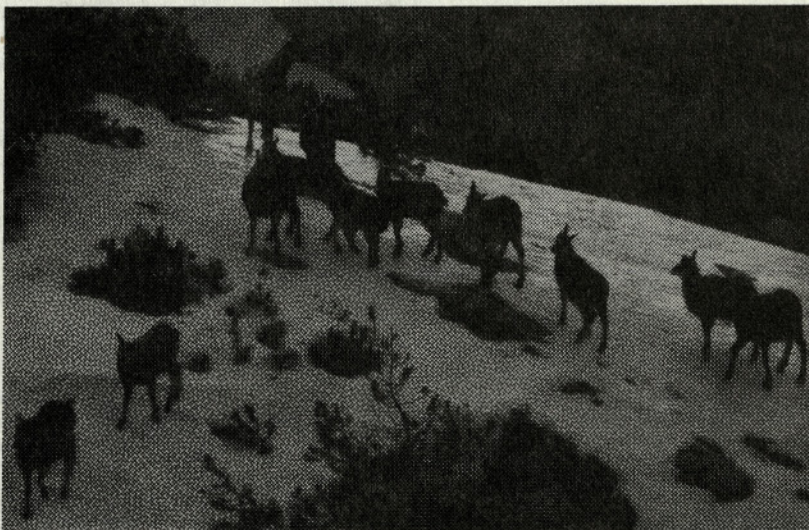
V današnji dobi moč človeka, njegovih strojev in predvsem orožja strahovito narašča in s tem tudi nevarnost, da te moči ne bo rabil prav. Čim večja je moč, tem bolj je usodno neznanje, še posebej zato, ker človek pogosto nadomešča razum z močjo. Moč je dala človeku preveč samozavesti pri odnosih do soljudi in do krajino. Dobil je občutek, da krajino in naravne zakonitosti obvladuje, da so mu pokorni sluge v nenasitnih željah.

Vse naše delo je postalo podvrženo merilom prinašanja trenutnega dobička glede na vložen trud in denar. To je postalo merilo osebne uspešnosti in vsililo je nove življenjske odnose do ljudi in do narave. V industriji in njeni miselnosti je pomembna le ekonomika trenutnega računa.

Tako ravnanje pa je v popolnem nasprotju s trajnostjo krajine, ki mora trajno živeti, da lahko tudi trajno daje. Za trajno rabo pa je nujno trajno negovati krajino tako, da pospešujemo njene naravne poti in moči.

Nego in rabo krajine mora uravnavati nova ekonomika, ki ne upošteva le današnji dan, pač pa trajne potrebe življenja. To bo ekonomika naravnih obnovljivih snovi, ki ji je cilj trajnost teh dobrin, s tem pa tudi trajnost družbe.

Za zagotovitev trajnosti narave in življenja pa niso nobeni napori preveliki. Koristni pa so vsi drobni koraki k temu velikemu cilju.

Trop na Prevalskem stogu.
I. V.

TOZD GOZDARSTVO BOHINJ O PLANU

Ker plan še ni sprejet, so podatki, ki jih navajam šele osnutek za plan 1982. Do zamude v planiranju je prišlo zaradi sporazumevanja na republiški ravni, ker so potrebe po lesu večje, kot to določajo desetletni ureditveni načrti. Po drugi plati nam splošna finančna situacija slabše pogoje investiranja, ker zmanjšuje obseg kreditiranja. Naša panoga je nizkoakumulativna in zaradi počasnega obračanja kapitala težko sledi tehnološki revoluciji, ki zahteva, da gozdove opremimo s cestami in vlakami ter smotrno izrabljamo mehanizacijo. V letošnjem letu smo morali sredi leta odpovedati del investicijskega programa in povečevati plan oddaje lesa. Vse v imenu stabilizacije.

V planu bohinske enote se nahajajo obveze, ki se nanašajo na stabilno enoto Jelovica in Notranji Bohinj, družbene gozdove v enoti TOK in družbene gozdove na desnem bregu Save, nekdanje enote Radovljica.

Stabilna enota planira 35.500 kubičnih metrov neto iglavcev in 2.900 listavcev za posek, spravilo in oddajo. Celotni plan bo presegal 40.000 kubičnih metrov neto. Za posek planiramo 46.500 delovnih ur, za spravilo pa 23800. Pozimi bomo posekali 15.000 kubičnih metrov lesa, ki ga bomo po večini spravili na cesto z zgibniki. Tudi v letnem planu so zgibniki udeleženi v spravilu preko polovice planirane količine oblovine. Ostanek bomo zvekli na cesto z ostalimi kolesniki, goseničarji in vitlami. Skoraj vsa količina bo dodelana na lesnem in mehaniziranem skladišču v Bohinjski Bistrici. Ker bo na Rečici začelo obratovati novo mehanizirano skladišče, planiramo proste kapacitete za oblovino Temeljne organizacije koope- rantov. Tudi na obratu tramičev bomo poleg lastne oblovine obdelovali les drugih TOZD in TOK.

Za gojitvena dela planiramo 14.700 delovnih ur. Zaradi pomanjkanja delavcev predvidevamo težave na tem področju, ki je nehote podrejeno pridobivanju

lesa, kjer se proizvodna veriga ne sme pretrgati zaradi dragih proizvodnih naprav. Kljub temu, da smo v letošnjem letu dodatno zaposlili več novih delavcev, se je zaradi nepredvidenih od- povi število delavcev zmanjšalo.

Na področju investiranja imamo največje potrebe v gradnji prometnic. Dokončali bi radi začete ceste in zgradili vlake, ki jih potrebujemo za leto 1982 in vsaj delno za 1983. Prihodnje leto se končuje ureditveni načrt enote Notranji Bohinj in ima velike zaostanke na Gorjušah prav zato, ker je kasnila gradnja ceste. V letu 1983 je zadnje leto ureditve -

nega načrta Jelovica, kjer imamo zaostale sečnje na strmih obronku Jelovice in sedaj niso dosegljive. Gradnja vlak je tesno povezana z učinkovitostjo spravila, ki je povsem mehanizirano. Ker delamo s povečini uvoženimi traktorji, bomo morali z njimi ravnati še varčneje in omogočiti še večje učinke z dobro položenimi vlakami. Spravilo je ozko grlo naše proizvodnje. Zavedamo se, da zaostajamo v mehanizaciji, ker že dve leti nismo nabavili ničesar novega, kar nam bi izboljšalo učinkovitost. Stroji so vedno starejši in okvare so pogostejše. Težave so z rezervnimi deli in tu-

Jago na strmem sečišču
I. V.

di naša servisna dejavnost zao-
staja za potrebami. Obveze pa
rastejo! Gradimo ceste v najtež-
je terene, žičnih spravilnih na-
prav pa imamo za manj kot 10%
letnih obvez. In še te so iztro-
šene.

Z detajlno pripravo dela smo oz-

načili več kot 76.000 dreves, ki
jim bomo med letom dodali še
slučajne pripadke. Normativi so
izračunani, načrti narisani. Zim-
sko sečnjo bomo opravljali na
Rovtarici in Ribčevi planini. Pri-
zadevamo si, da bi zagotovili po-
goje za uspešno delo.

I. V

Dedek vozi dnevno vnuka v vr-
tec in nazaj.

...

- Dedu, drži me!

- Zakaj?

- Da ne boš spet padel.

R. P.

DELO V PRIHODNJEM LETU TOZD AVTO PREVOZNIŠTVO IN DELAVNICE

Za leto 1982 predvidevamo, da
bo potrebno prepeljati 40.692 m³
dolžinske oblovine, 37.000 krat-
ke oblovine iglavcev, 2.984 m³
dolžinske oblovine ter 6.486 m³
kratkega lesa listavcev. Računal-
niški podatki kažejo, da bomo
43.582,30 m³ lahko prepeljali s
kamioni, ki imajo pogon na eno
os in 41.980,93 m³ s kamioni s
pogonom na dve ali tri osi. Ta-
ko bo potrebno opraviti skupno
1.675.867,34 m³/KM. Kljub ne-
okroglim številkam, ki so nave-
dene, ti podatki niso dokončni,
saj niso upoštevane voznje izven
skladišč, voznje za zunanje stran-
ke in morebitno povečanje odda-
je. Zato menim, da je mobiliza-
cijski cilj: "vse povoziti z last-
nimi kamioni in če se le da, op-
raviti čimveč za tuje stranke"
najbolj na mestu. Letos nam je
ta cilj, s stalnim prizadevanjem
vseh, TOZD-a APD, gozdarskih
TOZD-ov in TOZD-a Vreme us-
pel, kljub povečani oddaji lesa.
Dokazali smo, da je mogoče od
posameznika ali samo od ene TO
pričakovati boljše rezultate. Sli-
ši se obrabljeno, pa vendar sa-
mo skupno delo vodi k skupnim,
boljšim rezultatom. Pri prevo-
zih bi dodal še to, da razred
srednjih kamionov kliče po ob-
novi. Starost 8, 9 let je tolikš-
na, da bi se morali takoj odlo-
čiti za postopno zamenjavo. Na-
loga v prihodnjem letu bo tudi
izboljšati organizacijo prevozov.

Za delo v delavnici so tudi za
leto 82 večje potrebe kot so ka-
pactete. Povečanje mehanikov
na 17 in dva mehanika-voznika
bi moralo dati boljše rezultate.

Enoletne izkušnje pri delu v
TOZD ADP potrjujejo predhodna
predvidevanja, da je ozko grlo v
tehnološki pripravi proizvodnje.
To naj bi razrešilo probleme kot
so: plansko naraščanje, obdelava
naročanja, preventivni preg-
ledi, obdelava nalogov, zahtevne
defektaže itd. Tudi dopolnilni
program proizvodnje. Veliko DO
usmerja vse sile prav v to pod-
ročje. Gospodarska situacija jih
je v to prisilila. Korenito so mo-
rali spremeniti strukturo v re-
montnih delavnicah, pa tudi delo

v proizvodnih TO strogo podre-
diti tehnologiji svoje dejavnosti.
Na tem področju nam ni potreb-
no prebijati ledu. Lahko si le
ogledamo nekaj takih modelov,
izberemo najboljšega in ga vpe-
ljemo, v korist nas vseh.

S tem in samo nekaj boljše op-
remljenostjo delavnice bi veliko
bolje izpolnjevali zahteve goz-
darskih in gradbenega TOZD-a.

Vidic ing. Tadej

V TOZD avtoprevozištvu in delavnice so opremlili
nov traktor IMT 560. Foto: Z. Š.

PREDVIDENA DELA TOZD GOZDNO GRADBENIŠTVO V LETU 1982

Dejavnost TOZD Gozdno gradbeništvo je v tesni povezavi z uspešnostjo oziroma akumulativnostjo gozdarskih TOZD. Zaradi tega se tudi obseg gradbenih del skozi posamezna leta spreminja. Kljub temu, da je pretežni del opravil v gozdarstvu dolgoročno usmerjen, pa gradbeniki običajno prepozno dobivamo dogovorjeni obseg izgradnje cest in vlak. Včasih se dogaja, da v okviru letnih programov izgradnje cest nastopajo povsem različni pogoji izgradnje, kar se odraža tudi na izkoriščenosti obstoječe gradbene mehanizacije v naši TOZD. Pri tem gre za obseg mehkih in trdih tras gozdnih cest, ki zahtevajo povsem različno tehnologijo dela.

Zaradi problemov finansiranja izgradnje gozdnih prometnic predvidevamo, da bomo v letu 1982 imeli približno enak obseg del kot v tem letu. Koncentracija gradenj bo v Bohinju in na Pokljuki. V Bohinju bi dodelali oziroma nasuli ceste Brlogovec-Zajamo in Bareča dolina-Ventije ter pričeli z izkopi 7,7 km novih cest na Jelovici in Gorjušah. Podoben obseg - 7,0 km novih cest bomo gradili na Pokljuki, v revirjih Radovne in Kranjske doline. V kolikor bomo dobili ustrezna soglasja, pa ima prioriteto gozdna cesta v Martuljku, kjer odpira povsem zaprt predel. Posebna problematika izgradnje se kaže v TOK, kjer je zaradi potreb težko postaviti vrstni red izgradnje, nemalokrat (često) pa k temu prispeva tudi pomanjkanje sredstev. Zaenkrat je napravljen vrstni red za 11,5 km cest na Pokljuki, v Bohinju, na Jesehčah in v Radovljici. Poseben problem predstavlja zimsko delo v gradbeništvu. Predvidevamo, da bi pozimi gradili cesto Boh. Bela-Vodice, Vrčica-Raca in Lome - odd. 4, 5, 6. V okviru tega programa in zimskega pluženja za komunalne službe občine Radovljica in Jesenice bi zaposlili naše stroje. Projektivna gradnja gozdnih cest poteka po vedno bolj zahtevnih terenih in moramo zato upoštevati

tehnologijo vrtnanja z lafeto. V tem letu bomo skušali pridobiti še eno lafetno garnituro domače izdelave in jo vključiti v sistem zahtevnih gradenj.

Področje vlak v planu še ni obdelano, predvidevamo obseg okrog 60 km in oceno 200 milijonov dinarjev s povsem različnimi izkopi. V našem alpskem svetu bi morali napraviti posebno kategorizacijo načrtovanih vlak v cilju boljše priprave dela in učinkovitosti tega dela.

Pri vzdrževanju cest nimamo ustrezne rešitve, predvsem pri nabavi in oplemenitenju nasipnega materiala. Obseg tovrstnih del bo zanesljivo v porastu, pri tem pa bomo uporabljali različne načine, od ročnega do povsem strojnega vzdrževanja gozdnih cest.

Kadrovska situacija v TOZD za izvajanje planskih nalog ni rožnata, še vedno opravljamo nad 50% del z delavci za določen čas. Ta težava se nadaljuje tudi z neustreznimi bivalnimi razmerami naših delavcev, kar se odraža v celotnem počutju delavcev TOZD.

Eden ključnih dejavnikov razvoja so tudi investicije, predvsem pa tiste, ki prinašajo sodobno

tehnologijo dela. Računamo, da bi v okviru združenih sredstev nabavili lafeto za vertikalno vrtnanje, kjer bi vključili domače znanje. Poleg tega bi morali nadomestiti iztrožene stroje pri kompresorjih, buldožerjih in prevoznih delavcev na delo.

Neodložljiva naloga je področje družbenega standarda naših delavcev. Naši delavci lahko prebivajo v dotrajanem delavskem centru "Pasici" po odločbi sanitarne inšpekcije le do 1. maja 1982. Do nove gradbene sezone moramo skupno v okviru delovne organizacije najti ustrezno začasno rešitev nastanitve gradbenih delavcev.

Planske obveze v letu 1982 moramo zavzeto in odgovorno izpolnjevati pri slehernem delu, ker bo le tako skupni rezultat na primerni višini. V prihodnjem letu želimo vgraditi več kriterijev za nagrajevanje po delu, kar bo zanesljivo stimulacija za uspešnejše delo v prihodnjem letu.

Finančni pokazatelji plana za leto 1982 se obdelujejo in bodo pravočasno sprejeti na samoupravnih organih.

Andrej Klinar, dipl. ing.

Zemljiska dela za centralno skladišče na Rečici so v glavnem končana. Koliko žuljevih rok ni več potrebno?

Foto: GG

PREDVIDENO DELO DELAVCEV SPLOŠNO KADROVSKEGA SEKTORJA V LETU 1982

premalo, da bi bilo delo v letu 1982 zaključeno ali pa bo k delu potrebno pritegniti še druge sodelavce izven sektorja.

V prihodnjem letu se bodo izvedle volitve članov delegacij za skupščine družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti. Pri sami izvedbi volitev in kasneje pri skrbi za učinkovitejšo organiziranje in delovanje delegacij in celotnega delegatskega sistema, se bodo morali delavci splošno kadrovskega sektorja še posebej angažirati.

Na področju izobraževanja kadrov bomo, poleg že običajnih tečajev in seminarjev za delegate v samoupravnih organih, organizirali, v sodelovanju z zunanjimi institucijami, tečaje za traktoriste, za delo z motorno žago, za žičničarje, za prvo pomoč, za inštruktorje v gozdarstvu, higijanski minimum ter obnovo znanja iz varstva pri delu za vse delavce, ki so po pravilniku o varstvu pri delu obvezni opraviti obnovo in preizkus znanja iz var-

Leto 1981 se izteka in če hočemo biti pripravljeni za uspešen začetek novega leta, moramo imeti dela, ki jih bomo opravili v letu 1982, načrtovana, tako po obsegu kot po dinamiki. Osnove za planiranje dela splošno kadrovskega sektorja so program poslovanja delovne organizacije, razvid del in nalog, izkušnje preteklega obdobja in predvidevanja v sledečem obdobju. V tem sestavku nimam namena podajati časovnih planov po posameznih delovnih nalogah, ampak predvsem informirati delavce delovne organizacije z nalogami, ki jih bomo v letu 1982 izvajali.

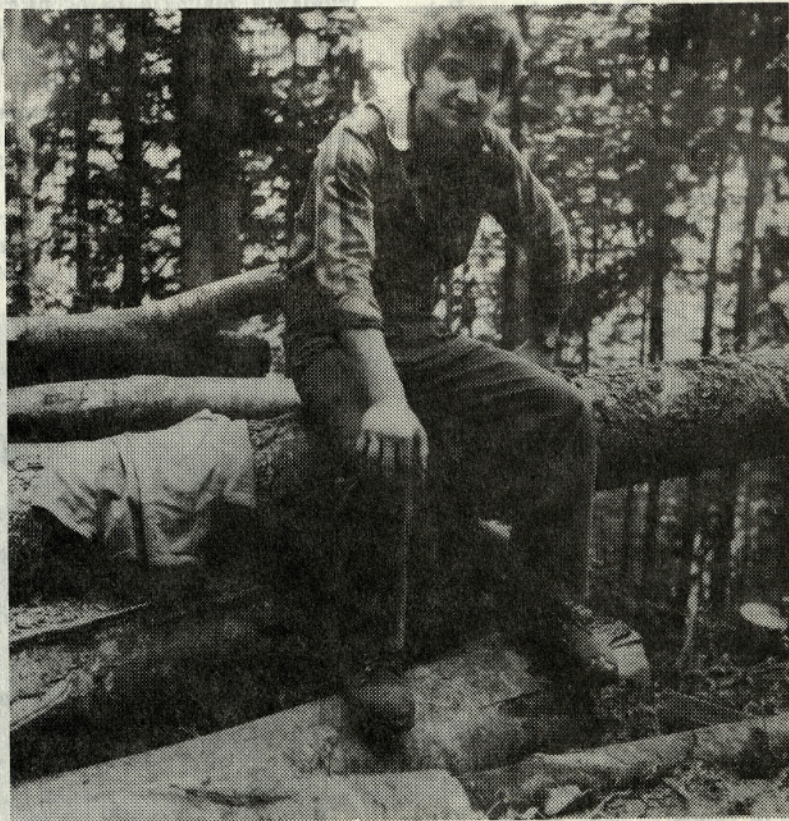
Delavci splošno kadrovskega sektorja združujejo delovne naloge v naslednjih delokrogih: vodenje splošno kadrovskega sektorja, vodenje službe za varstvo pri delu in izobraževanje, urejanje pravnih zadev, vodenje pisarniških poslov, administrativno delo, upravljanje službenih vozil, kuharska opravila, čiščenje poslovnih prostorov, posredovanje telefonskih zvez ter hišniška in kurirska dela.

Posamezne delovne naloge teh delokrogov bi lahko razdelili v dve globalni skupini in sicer:

1. naloge, ki so po vsebini in količini vsako leto približno enake,
2. naloge, ki se spreminjajo glede na potrebe, ki nam jih narekujejo letni plani delovne organizacije in sistemske spremembe.

V prvi skupini so naloge časovno planirane na podlagi preteklih izkušenj in porazdeljene med delavce tako kot je predvideno z razvidom del in nalog. Te delovne naloge imajo značaj tekočega poslovanja in morajo biti v vsakem primeru opravljene, ker niso časovno odložljive. V tem sestavku bi želel delavce informirati le s predvidevanji glede opravljanja nalog, ki jih uvrščamo v drugo skupino.

V letu 1982 predvidevamo izvajanje nadaljnega usklajevanja samoupravnih splošnih aktov. Predvidena je izdelava samoupravnega sporazuma o združevanju v delovno organizacijo, statuta delovne organizacije, pravilnika o delu samoupravne delavske kontrole, pravilnika o varstvu pri delu in samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za stanovanjsko gradnjo in stanovanjske kredite ter o skupnih osnovah in merilih za reševanje stanovanjskih potreb delavcev. Poleg navedenih aktov se bo v letu 1982 potrebno angažirati tudi na področju vrednotenja delovnih nalog in sistema nagrajevanja po rezultatih dela. Za to delovno nalogo je v letu 1982 predvideno 190 delovnih ur, kar pa je glede na zahtevnost in obsežnost dela

Mladi Aziz potrebuje nove čevlje. Mesto obrabe čevlja je neobičajno. Foto: GG

stva pri delu. Za pridobivanje dijakov za izobraževanje v gozdarski usmeritvi pa bomo izvedli široko akcijo po osnovnih šolah v našem območju, kjer bomo reprezentirali poklic gozdnega delavca s predavanji in prikazom filma "Poklici v gozdarstvu".

Program dela splošno kadrovskega sektorja za leto 1982 je obsežen, vendar s prizadevnim delom vseh delavcev dosegljiv. Zavedamo se, da so še določene potrebe, predvsem na področju samoupravnega organiziranja, usklajevanja samoupravnih aktov in izobraževanja, vendar pri sedanjih kadrovske zasledbi ni možno planirati večji obseg dela.

Z. S.

Taki pogledi na Julijske Alpe niso redki - seveda ob pravem času. Foto: GG

PLAN DELA SLUŽBE ZA RAČUNALNIŠTVO V LETU 1982

Delo delavcev v službi za računalništvo lahko razdelimo v operativno in projektivno delo. K operativnemu delu prištevamo zajemanje podatkov na računalniške nosilce izvajanje obdelav, vzdrževanje obdelav ter nadzor nad potekom obdelave. Za ta dela imamo programe že ustaljene in jih je potrebno le vzdrževati in po potrebi dograjevati. Seveda je pri rednih obdelavah potrebno dopolnjevati tudi šifrance ter negovati vse zbirke podatkov. Te obdelave imenujemo tudi rutinske in jih po naprej postavljeni periodiki ponavljamo. Pogostnost izvajanja obdelav je odvisna od namena. Tako imamo desetdnevne, mesečne, tromesečne in letne obdelave. K operativnemu delu prištevamo tudi občasne analize. Osnova zanje so zbirke obstoječih obdelav, vendar zanje sestavimo nove programe, ki so običajno namenjeni le enkratni obdelavi. Ti programi so zelo kratki, velikokrat pa za to uporabljamo programske pakete.

Število obdelav v naši delovni organizaciji je veliko, saj z računalnikom obdelujemo že skoraj vsa področja. S tem smo čas čakanja na informacije skrajšali in imamo več informacij za boljše

poslovanje. Kljub temu, da se je obseg računovodskih, knjigovodskih in administrativnih del z organiziranjem temeljnih organizacij in samoupravnih interesnih skupnosti zelo povečal, nismo v ta namen povečali števila zaposlenih delavcev.

Za izvajanje rednih obdelav bo za zajemanje podatkov na računalniške nosilce v prihodnjem letu potrebnih 2774 ur dela, to je 1.43 delavca. Pri tem pa občasnih analiz in uvajanja novih obdelav nisem upošteval. Nerodno je to, da je ob zaključku meseca dela več kot za dva delavca, preko meseca pa le za enega. Do marca leta 1981 smo to reševali še z eno sodelavko, ki je polovico časa delala v splošnem sektorju, polovico pa pri zajemanju podatkov. To rešitev ocenjujem za racionalno v primerjavi z organizacijo dela danes, ko moramo za zajemanje podatkov koristiti zunanjeobrtniške storitve, čeprav je obrtnik zelo uslužen in dobro dela. V enem mesecu so stroški, ki zaradi teh storitev nastanejo, okoli 6.800 din.

Napak pri luknjanju je več kot pri našem delavcu, ker vsebine in oblike luknjanja ni tako vaje

kot naš.

V naši delovni organizaciji imamo dva luknjalnika, eden je namenjen za luknjanje krmilnih zapisov in programov in ga uporabljamo programerji, drugi, boljši, pa je namenjen za zajemanje podatkov. Vendar pa luknjalik, ki ga uporabljajo programerji, ni tako obremenjen, da se ne bi na njem dalo luknjati podatkov. Seveda bi bil delavec pri zajemanju podatkov večkrat moten, ker ta luknjalik rabijo tudi programerji.

Upam, da bomo v naslednjem letu uspeli pridobiti še enega delavca, ki bo vsaj 70 ur mesečno delal pri luknjalniku.

Za programerska dela planiramo porabo 5808 ur, to je delo za tri programerje s tem, da ostane organizatorsko-programerskih del za enega delavca. Vodja službe pa opravlja dela organizatorja, izvaja enkratne analize, projektira računalniško zasnovan informacijski sistem ter vodi službo. V opisani porabi časa so operativna in projektivna dela. Operativne obdelave, ki jih izvajamo že več let in jih bomo še v bodoče so: fakturiranje, odprema in prodaja, prev-

zem lesa od lastnikov gozdov, saldakonti kupcev, materialne evidence, drobni inventar, osebni dohodki od bruto dalje (prispevki), evidenca poseka za DG in ZG, obračun stroškov, zbirna bilanca, osnovna sredstva, urejanje gozdov, plan proizvodnje, davčna osnova, popis gozdov. (To so nazivi obdelav, kot jih mi imenujemo).

Dela s projektivnega področja pa so naslednja: do konca dopolniti personalno evidenco, izdelati indeks in saldakonte gozdnih posestnikov, delati na projektu obračun osebnih dohodkov in spremljanje proizvodnje. Na novo bomo pripravili spremljanje in analizo prevozov z osebnimi vozili.

Vsa ta dela pa bomo opravili le, če bomo imeli tako število delavcev, kot jih predvideva dosežanja sistemizacija.

Zelo pomembna naloga za bodoče leto pa bo investiranje v novo računalniško opremo. Pri tem moram omeniti, da plan za prihodnje leto še ni sprejet, zato so v tem sestavku nakazane predvsem potrebe, ki jih delavci službe za računalništvo vidimo. Dosežanja računalniška oprema je iztrošena in nam lahko vsak čas odpove. Zato je potrebno čimprej poskrbeti za zamenjavo. Po analizah potreb za našo delovno organizacijo in po možnostih na našem trgu, bi za nas zadoščal eden od računalnikov Iskre ali Elektrotehne. Za novo računalniško opremo bomo dosežanja obdelave morali reorganizirati in predelati, zato službo za računalništvo z zamenjavo opreme čaka veliko in zahtevno delo, kar bo gotovo vplivalo tudi na druge službe. Nova računalniška oprema bo opremljena z zaslonimi terminali, s katerimi bodo ravnali uporabniki sami po navodilih, sestavljenih od službe za računalništvo. Tako bomo računalnik približali uporabniku, ki bo imel določene informacije stalno na voljo. Za vnos podatkov ne bomo rabili luknjane kartice, ampak bo vnos direkten preko zaslonkega terminala.

Zamenjava računalniške opreme je v petletnem načrtu sprejeta in utemeljena in upam, da jo bo mogoče nabaviti v prihodnjem letu.

Jože Skumavec, dipl. ing.

PROGRAM DELA V SEKTORJU ZA UREJANJE GOZDOV V LETU 1982

Sektor za urejanje gozdov ima v letu 1982 planirane naslednje naloge:

Terenska urejevalna dela v gosp. enoti Notranji Bohinj (družbeni gozdovi) s površino 4077 ha gozdov, od tega gospodarskih 2573 ha.

Inženirska urejevalna dela bodo obsegala: pripravljala dela, izločanje in opis sestojev, ugotavljanje donosnih zmogljivosti in gojitvenih potreb ter določanje smernic in ukrepov za gospodarjenje.

Tehnična urejevalna dela pa sestavljajo naslednje naloge: pripravljala dela, organizacija delovne sile, uvajanje, razporejanje in vodenje delovnih skupin ter kontrola dela pri snemanju vzorčnih ploskev in pri popolni premerbi. Po potrebi se opravlja tudi postavljanje izhodiščnih točk in snemanje vzorcev ter prevoz delavcev. Delovna sila za pomožna dela je v zadnjih letih relativno mlada in neizkušena. To so pretežno učenci po končani osemletki ali dijaki srednjih šol na počitniškem delu.

Po sedanji metodi urejanja moramo posneti 1300 vzorcev z izmero dimenzij dreves, izmero višin debelejših dreves ter prirastka iglavcev in listavcev. Opravititi nameravamo popolno premerbo vsaj na 260 ha. Vse podatke beležimo v manuale, prirejene za računalniško obdelavo.

Tesarska geodetska dela pri načrtu enot so: postavljanje izhodiščnih točk, izmera cest in po potrebi obnova meje posesti ali gozd. razdelitve.

Kabinetna dela:

1. Izdelava opisnega in tabelarnega dela ter kart za gospodarsko enoto Bohinj-zasebni gozdovi, ki obsega skupaj preko 4690 ha gozdov in eno-

to Notranji Bohinj.

Inženirska dela bodo vsebovala:

- analizo preteklega gospodarjenja v enoti (sečnje, gojenje, investicije)
- opis stanja po novih podatkih izmere
- načrt gospodarjenja za enoto v naslednjem desetletju

Tehnična dela bodo vsebovala:

- priprava terenskih manualov z vsemi šiframi za avtomatsko obdelavo
- kontroliranje in odpravljanje napak in arhiviranje podatkov
- izdelava tabel za preteklo stanje in novo stanje gozdnih fondov ter izdelava indeksa gozdnih parcel
- izdelava grafikonov in tematskih part v merilu 1:10.000
- izdelava gozdnogospodarske karte.

2. Končna redakcija in izdelava opisnega in tabelarnega dela ter kart načrta enote Bled - zasebni gozdovi.

K tem nalogam prištevamo zlasti tiste tabele in tekst, ki se nanaša na odločitve o desetletnem etatu in gojitveni osnovi in jih potrjujejo strokovne skupine in samoupravni organi. Te odločitve so zahtevne in se ponavadi zavlečejo in predvsem odtod izhaja zamuda pri izdelavi načrta enote.

3. Obnova območnega načrta

Dela na obnovi območnega načrta so se v letu 1981 odvijala zelo počasi, predvsem zato, ker delovna skupina, imenovana na SDO, ni opravila svoje naloge. Sektor za urejanje je nosilec in v precejšnji meri tudi izvajalec del pri obnovi, zato imamo v 1982 programirana zlasti naslednja dela:

O SOZD-u DANES IN JUTRI

- analiza stanja proizvodnih dejavnosti v območju (naturalni del)
- gojenje in varstvo gozdov ter analiza škod v gozdovih
- analiza splošnokoristnih funkcij

Po istih vprašanih bomo analizirali preteklo gospodarjenje v območju. V programu so tudi 4 tematske karte za obe občini v merilu 1:25.000.

Najzahtevnejša naloga bo utemeljitev in postavitve ciljev, usmeritve in ukrepi za bodoče gospodarjenje v območju. To je sicer zahtevna kolektivna strokovna obveza, vendar bo v sektorju potrebno podati variante za odločanje.

Vsako zamujanje izvrševanja nalog pri sodelavcih v delovni skupini bo pomenilo večjo porabo časa za nosilce obnove in tudi še večje zamujanje rokov.

Ugodna okoliščina v letu 1982 je dejstvo, da so redna obnovitvena dela v majhni enoti z okoli 2600 ha gosp. gozdov, medtem ko je povprečje okoli 4300 ha. Prihranek na času bo v celoti uporabljen za obnovo območnega načrta.

Poleg navedenega rednega dela na obnovah načrtov enot, bomo izvajali tudi skupne območne zadeve:

- urejali kataster zemljišč, cest in stavb in dajali informacije strankam
- geodetska dela po naročilu za gozdno gradbeništvo in TOZD Gozdarstva
- evidenca in koordinacija gojitvenih del in raziskovalnega dela
- strokovne zadeve za prostorsko planiranje in območni SIS za gozdarstvo
- zemljiške zadeve
- tehnične usluge za TOZD-e
- mentorstvo za pripravnike in
- tehnično-administrativna dela za sektor.

Košir Janez, dipl. ing.

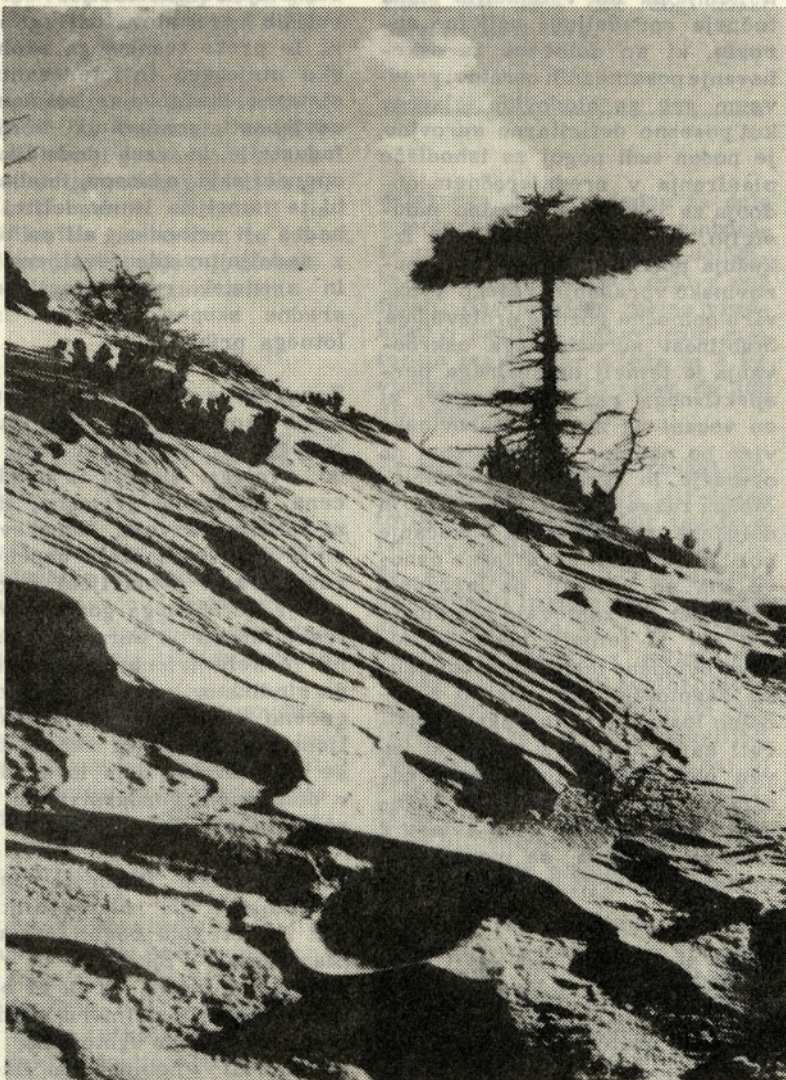
Kaj pomeni, če se štiridesetletnik zjutraj zbudi brez bolečin? Da je mrtev.

I. V.

Analiza združljivosti gozdarstva sosednjih območij v sestavljeno organizacijo je pokazala visoko stopnjo "integrabilnosti" in enako stopnjo za medsebojno pove-zavo območnih lesnopredelovalnih obratov in celotnega kompleksa lesne industrije z gozdarstvom.

Izhajajoč iz teh ugotovitev, ki so strokovno in načrtno utemeljene in v kolektivih tudi osvojene, je sestavljena organizacija združenega gozdarstva in lesne industrije Gorenjske oblikovala svojo samoupravno in programsko zasnovo. Med prve so se uvrstile težnje, da proizvodne organiza-

cije - predvsem v lesnopredelovalni industriji - osvoje program delitve in specializacije proizvodnih programov. To usmeritev pozna in uvaja sodobno gospodarjenje vsepovsod. V našem primeru pa uresničitev, iz raznih znanih in neznanih razlogov, v celoti ni uspela. Ne majhno vlogo pri tem odločanju ima trenutna pregreta konjunktura, ki ni prav posebno občutljiva na cene in kvaliteto ter ustaljenost obstoječih tehnologij po obratih. Močan zaviralni faktor pa so raznovrstne meje in zapiranja ter nepopolna ekonomsko-tehnična povezava med proizvodnimi obrati.

Macesen na Krsteniškem stogu
I. V.

V nadaljnjem razvojnem procesu sestavljene organizacije in vzpostavljanju medsebojne odvisnosti, pa bo nastala potreba za delitev programa ko bodo zategnjene vse spone racionalnosti v gospodarjenju.

Zaenkrat stanje, kakor je v delitvi dela, še odgovarja, ker je proizvodnja še vedno iskana in ponudba manjša od povpraševanja. Delitev bi zahtevala prestrukturiranja, ki pa so dolgotrajna in vezana na izdatna sredstva.

Mnogo uspešnejše od samokritično prikazane delitve dela, je združevanje prineslo rešitev surovinskega vprašanja, ki je bilo vseskozi tudi vzrok sporov in medsebojnega odtujevanja.

S tem, da so v temeljih plana točneje opredeljene količine surovin, ki so določene za oskrbovanje posameznih obratov, predvsem gre za hlodovino iglavcev kot posebno deficitarno surovino, je podan tudi pogoj za izhodišče planiranja v srednjeročnem obdobju za lesnopredelovalno industrijo. Kmalu bo desetletna izkušnja potrdila, da je lesno surovinsko vprašanje rešeno v okviru območne gozdne proizvodnje. Stabilnost surovinskega oskrbovanja je temelj normalnega perspektivnega razvoja obratov, ki so vezani na zaledne surovinske viře po načelu, da so vezani na območje in zgrajeni v območju. Močan razvoj lesne industrije in določene možnosti za povečanje količin območne surovinske osnove, pa so vplivali na izgradnjo kapacitet, ki zahtevajo več surovin kot jo temelji plana za delitev območne lesne surovine lahko zagotovijo. Za oskrbo z dodatno lesno surovino skrbijo obrati sami, bodisi z nakupom izven območja ali pa z neposrednim uvozom. Sicer pa to zaenkrat gre, vendar ni v skladu z usmeritvijo, da se mora lesna industrija pokriti iz območnih virov.

Zato je zaznati vse večji vpliv na povečano pridobivanje lastne surovine z izkoriščanjem razpoložljivih etatov in z največjo varčnostjo pri izbiri lesne surovine. Cilju bi se približali s temi ukrepi, posebej pa še, če bi uredili izvoz nepredelanega lesa

in pa z medrepubliškimi usklajevanjem surovinske bilance in razvojnih programov. Vse večje naraščanje lesnopredelovalnih kapacitet lahko povzroči resne težave na surovinskem področju in končno tudi na domačem in izvoznem tržnem področju.

Vlogo surovine vse bolj lahko ocenjujemo tudi s stališča rasti cen, ki jih niti v sestavljeni organizaciji ne moremo povsem uravnati, tem manj v republiškem in še širšem merilu.

Vrednotenje surovin je na splošno vse bolj zahtevno in posebno se to pozna pri lesu, ki ga objektivno vedno bolj primanjkuje v lokalnem in svetovnem merilu. Ni mogoče, da bi zgolj celovni odnosi zadostili razvojnim ciljem sestavljene organizacije. Pot do boljših rezultatov vodi zanesljivo le preko tesnejšega ekonomsko utrjenega in interesantnega sistema medsebojne ekonomske odvisnosti gozdarstva in lesne industrije in vseh dodatnih kooperacijskih odnosov, bodisi da bi ta temeljila le na delitvi dohodka ali prihodka, ali pa da bi z nadaljnjim združevanjem dela in sredstev res dosegli neposredne skupne rezultate iz celotnega prihodka.

Zaenkrat v nobeni od teh nakanah smeri ni še kaj čutiti. Najraje gre vsak po svoji poti do svojega dinarja iz prodajne cene, pa čeprav je jasno, da to ni politika razvoja. Združevanja so drugod že pokazala uspehe in rezultate, v sestavljeni organizaciji združenega gozdarstva in lesne industrije Gorenjske pa se na to šele pripravljamo! Pobuda sindikatov bo tu odigrala dragoceno vlogo, ker so izpostavljene usmeritve za več in boljše združevanje dela in sredstev v območnem gozdarstvu in lesni industriji Gorenjske.

Med značilne lastnosti "integrabilnosti" pri združevanju so bili naštet tudi pogoji skupnega planiranja. Pojem še ni vsem popolnoma jasen. Če pa si ogle damo v našem primeru gozdarstvo, res lahko ugotovimo, da so zaradi enotnih značilnosti gozdnogospodarskih območij dani pogoji za postavljanje skupnih temeljev plana, skupnih nor-

mativov, enotne politike cen, enotnega odnosa do zasebnega sektorja, skupne problematike nezakonite oddaje lesa v zasebnem sektorju, analogije urejanja gozdov in projektiranja cest in še in še skupnih pogojev (npr. enaki pogoji transporta in spravila lesa). Tako karakteristično, kakor bi skupno planiranje bilo za gozdarstvo, ne moremo trditi za lesno industrijo, ki pa tudi ni brez skupnih stičnih točk.

S skupnim planiranjem v gozdarstvu bi uspeli doseči mnogo boljše rezultate iz samega planiranja in pa pri boljšem in uspešnejšem delu v gozdno-biološki in tehnični proizvodnji.

Območna razvrstitev ne bi bila prizadeta, iz skupnega plana pa bi povzeli le tisto, kar bi bilo koristnega.

Toda za skupno planiranje ni želja in razumevanje v tej stopnji, ki jo daje sestavljena organizacija. Vsi, sicer enaki tokovi, tečejo ločeno in samostojno tako, da pride do nesoglasij in neskladnosti na terenu, najbolj očitno v zasebnem sektorju in pri cenovnih odnosih.

Da ali ne pri skupnem planiranju že opredeljuje zakon o metodologiji planiranja, ki postavlja v navodilih v obvezne postavke, kakor npr. kontinuirano, sočasno in podobno. Torej skupno planiranje je neka vrsta dolžnosti, ki pa bi bila prav za gozdarstvo zelo koristna in potrebna. Na primer za boljše izkoriščanje zmogljivosti planiranja, za boljše primerljivost osnov planiranja, za boljše izkoriščanje tehniških kapacitet, transportnih in pravičnih naprav, za boljše planiranje kadrov ter skupne nabave strojne opreme in delov.

Kakor smo trdili pri delitvi dela, tako tudi tukaj lahko rečemo, da je za sestavljeni organizaciji na tem področju še dovolj dela.

Intencije združevanja so bile poudarjene z določili sporazuma, da bodo podpisnice sodelovale s kooperacijo v proizvodnji. Sodelovanje je vse bolj poudarjeno pri opravljanju in prevzemanju velikih nalog, bodisi za domače ali izvozno tržišče!

Predvsem je uspelo tesno povezati v skupnih poslih DO Jelovico in LIO Gradis. Za izvozne naloge v Italijo in Irak uspešno sodelujeta pri prevzemu poslov in se medsebojno dopolnjujeta. Pri tem tudi združujeta delo z drugimi delovnimi organizacijami v sestavljeni organizaciji združenega dela. Njihovi rezultati se zrcalijo v velikih izvoznih poslih na konvertibilnem trgu. S tako uspešnim nastopom si ti dve organizaciji odpirata pot tudi v prihodnost, ker se bodo naročila v prihodnjih letih ponavljala. Računati pa je, da se bo vključevalo še več članic sestavljene organizacije.

Za redno proizvodnjo med članicami še ni planirane kooperacije in je zaenkrat sodelovanje vezano le na občasna interna naročila. Tega načina ne moremo sprejeti kot načrtno in trajno sodelovanje. V izpopolnjevanje asortimana lahko štejejo dopolnjevanje stavbnega pohištva v trgovinah Jelovice in LIP Bled.

Sodelovanje na surovinskem področju je povezava članic s Tovarno celuloze v Medvodah, ki jo oskrbujejo gozdna gospodarstva s celuloznim lesom in lesnopredelovalni obrati z lesnimi

ostanki. Žal vsa razpoložljiva količina le polovično pokriva potrebe tovarne, ki od drugod dokončno pokrije svoje potrebe. Na splošno pa pričakujejo večje pokrivanje z domačo surovino. Vprašanje surovin za celulozo in papir pa bo vedno bolj zaostreno, saj slovenske papirnice morajo upoštevati polovico količine lesnih surovin. Že danes pa papirnice proizvajajo s polovično zmogljivostjo.

Velika varčnost z lesom, vse od sečišča naprej, bi omilila težave, ki so vedno večje zaradi pomanjkanja lesa. V svetovnem, posebno pa še v evropskem in našem ožjem merilu, lesa primanjkuje. Rast kapacitet, nove tovarne in energetska poraba lesa vse bolj večajo deficit pri lesu. To dokazuje rast cen lesa, ki bo porabnike prisilila k resnični varčnosti lesa.

Z zaostrevanjem gospodarjenja z gozdovi in lesom bo vloga v združeni akciji gozdarstva in lesne industrije vedno pomembnejša. Komparativne prednosti pa imajo članice gozdarstva in lesne industrije Gorenjske, združene v sestavljeni organizaciji.

J. H.

ZNOVA SE SPORAZUMEVAMO

Znano je, da so pogoji življenja in dela v gozdarstvu težki. Tudi prizadevanj za izboljšanje teh razmer ne manjka. Pred 6 leti je bil celo sprejet samoupravni sporazum v jugoslovanskem obsegu kako se urejajo življenjski in delovni pogoji delavcev v gozdarstvu. Prevladovala so določila iz varstva pri delu in dvigu izobrazbene ravni delavcev. Navedeni sporazum smo sprejeli po TOZD. Tokrat ne bomo ponavljali vsebine, pač pa želimo opozoriti na nekatere dopolnitve, ki jih prinaša nov sporazum. Gre za osnutek določil, o katerih bomo še razpravljali.

Gradnjo stanovanj delavcev ali njihovih domov bomo usmerjali le v urbana naselja. Na izbiri lokacije teh objektov imajo še v

določeni meri vpliv dolgoročno predvidevanja o sečnji gozdov. Zbiranje finančnih sredstev ni spremenjeno. V TOK bi sredstva združevali iz dela čistega dohodka

V osnutku sporazuma je poudarjen prevoz na delo in z dela ter topli obrok (malica) oziroma ustrezno nadomestilo. Podobno velja za redne obdobje zdravniške preglede. Evidenca o zdravstvenem stanju delavca bo ves čas dela v TOZD ali TOK. Delavci, ki so izpostavljeni nevarnostim poklicnih bolezni, bodo pod redno kontrolo zdravnikov - dispanzerja za medicino dela. TOZD in TOK je dana, često težko izvedljiva naloga, da zagotovijo ustrezne pogoje za delo svojih invalidov.

Motoristom je odmerjeno do 25%

GOLOSEČNJA

"S sekanjem na golo bi obvarovali novorastje in korenitve pred poškodbami". Tako trdi v čisto resnem prispevku neznani avtor v Ljupovem glasilu št. 10.

I. V.

KROMPIR

Danes še tega ne moreš verjeti, da ima neumen kmet debel krompir. Najdebelejšega v Bohinju ima po Tofovih meritvah vodja Enote Kmetijstvo pri GKZ Srednja vas.

I. V.

ZAKAJ - ZATO

Zakaj ni razlike med enim vrabcem?

Zato, ker ima obe nogi enako dolgi, zlasti levo.

I. V.

delovnega časa v tednu za delo z motorno žago. Še pomembnejše za njegovo zdravje je določilo, da mu omogočimo delo v več fazah. Navedene so mejne vrednosti o kvaliteti nabavljenih motornih žag kot npr.: teža do 8 kg, vibracije do 20 N, ropot do 105 dB, stop zavora itd.

Ne glede na sezonski značaj dela v gozdarstvu mora biti zagotovljen 42-urni delovni teden v letnem merilu. Novo je določilo, da se delavci v TO obvezujejo nadomestiti izpadle dneve zaradi dežja ali mraza še v istem mesecu ali najkasneje v naslednjem. Preseneča nas skrb sestavjalcev sporazuma, da TO zagotovijo cepljenje sekačev proti meningitisu. Ta samoupravni sporazum naj bi veljal tudi za kmete kooperante, če delajo za TOK. Želja je tudi, da bi bili enotni kriteriji za vrednotenje težjih pogojev dela.

Toliko iz vsebine osnutka samoupravnega sporazuma o urejanju delovnih in življenjskih pogojev delavcev v gozdarstvu. Dosti je ostalo še nedorečenega. Računamo na dopolnitve in spremembe določil sporazuma.

Z. H.

NEKAJ S PODROČJA UREJANJA PRAVNIH ZADEV V LETU 1981

I. DISCIPLINSKE ZADEVE

Skupna disciplinska komisija GG Bled se je v letu 1981 sestala šestkrat in obravnavala naslednje disciplinske zadeve:

- na predlog vodje TOK z dne 8.1.1981 zoper delavca TOK, ki je povzročal nered v temeljni organizaciji in se nedostojno obnašal; disciplinska komisija je dne 30.1.1981 sprejela sklep, da se delavcu zaradi navedene kršitve izreče javni opomin;
- na predlog vodje TOK z dne 29.1.1981 zoper delavca TOK, ki je užival alkohol med delovnim časom in opravljal delovne dolžnosti vinjen; disciplinska komisija je dne 5.3.1981 sprejela sklep, da se delavcu

zaradi navedenih kršitev izreče disciplinski ukrep prenehanja delovnega razmerja, izvršitev ukrepa pa se pogojno odloži za dobo 6 mesecev;

- na predlog vodje TOZD z dne 1.6.1981 zoper delavca TOZD Gozdarstvo Pokljuka, ki je bil na delu vinjen; disciplinska komisija je na seji dne 21.10.1981 navedenemu delavcu izrekla javni opomin;
- na predlog vodje TOK z dne 23.7.1981 zoper delavca TOK, ki je neopravičeno izostal z dela več kot 5 dni oziroma je samovoljno prenehal z delom v TOK; disciplinska komisija je dne 6.8.1981 delavcu izrekla disciplinski ukrep prenehanja delovnega razmerja;

- tri predloge je dne 16.6.1981 vložil vodja TOK zoper tri delavce TOK, ki so odklonili delo, čeprav za to ni bilo opravičenih razlogov; disciplinska komisija je na svoji seji dne 28.8.1981 sprejela sklepe in vsem trem delavcem izrekla disciplinski ukrep prenehanja delovnega razmerja, pri čemer je bila dvema izvršitev ukrepa pogojno odložena za dobo 2 mesecev, tretjemu delavcu pa za dobo 6 mesecev;

- na predlog vodje TOK z dne 1.9.1981 zoper delavca TOK, ki je 6 dni zaporedoma neopravičeno izostal z dela; disciplinska komisija je na seji dne 21.10.1981 sprejela sklep in delavcu zaradi navedene kršitve izrekla disciplinski ukrep prenehanja delovnega razmerja, izvršitev ukrepa pa pogojno odložila za dobo 6 mesecev

Gozdni delavci v Bosni celo počivajo s čeladami
Foto: GG

II. POSTOPKI PRED SODIŠČI

1. GOSPODARSKI PRESTOPKI:

Temeljno javno tožilstvo v Kranju, Enota Kranj je v januarju 1981 vložilo zoper TOZD Gozdarstvo Bohinj, Pokljuka, Jesenice, TOZD Gozdno avtoprevoznništvo in delavnice ter TOK in DSSS obtožne predloge zaradi gospodarskih prestopkov, storjenih s kršenjem določil zakona o službi družbenega knjigovodstva in zakona o knjigovodstvu, ki se nanašajo na blagajniško poslovanje.

Po opravljenih glavnih obravnavah je Temeljno sodišče v Kranju, enota v Kranju vse TOZD z izjemo TOZD Gozdarstvo Jesenice, ki je bila obtožbe oproščena, TOK in DSSS kot pravne osebe spoznalo za odgovorne očitanih gospodarskih prestopkov ter jih, kakor tudi njihove odgovorne osebe kaznovalo z denarno kaznijo. TOZD Gozdno avtoprevoznništvo in delavnice se je zoper sodbo pritožila, vendar je

drugostopno sodišče njeno pritožbo kot neutemeljeno zavrnilo.

2. POSTOPKI PRED SODIŠČEM ZDRUŽENEGA DELA V KRANJU:

- predlog za uvedbo postopka zaradi plačila odškodnine v znesku 149.307,50 din je dne 8.7.1981 vložil pri sodišču združenega dela v Kranju delavec TOZD Gozdarstva Bohinj, ki se je ponesrečil pri delu v letu 1980; postopek pred sodiščem še ni končan;
- dne 10.6.1981 je vložil predlog za uvedbo postopka zaradi plačila odškodnine v znesku 160.000 din delavec TOZD Gozdarstva Bohinj, ki se je ponesrečil pri delu v letu 1979; postopek pred sodiščem še ni končan;
- predlog za varstvo pravic zaradi nepravilne dodelitve sta-

novanj je dne 11.3.1981 vložila pri sodišču združenega dela v Kranju delavka DSSS; ker se z odločbo sodišča z dne 22.5.1981 nismo strinjali, smo se pritožili; sodišče ZD v SR Sloveniji je prvostopno odločbo razveljavilo in zadevo vrnilo sodišču prve stopnje, kjer postopek še ni končan;

- predlog za varstvo pravic zaradi dodelitve stanovanja je dne 4.4.1981 vložil pri sodišču združenega dela delavec DSSS; zoper odločbo sodišča z dne 5.5.1981 smo vložili pritožbo na sodišče združenega dela SR Slovenije, ki je odločbo razveljavilo in zadevo vrnilo sodišču prve stopnje; v ponovljenem postopku je sodišče odločilo tako kot prvič, zato smo se ponovno pritožili; postopek še teče.

3. ZEMLJIŠKO KNJIŽNE ZADEVE

V letu 1981 smo sklenili dve kupni pogodbi, na podlagi katerih smo od dveh lastnikov zemljišč v katastrski občini Peračiča odkupili zemljišče - kamionsko cesto, ki služi Gozdnemu gospodarstvu za odvoz lesa iz tamkajšnjih gozdov. Zemljiškoknjižni prenos na GG Bled je bil opravljen le v enem primeru, v drugem primeru pa je bilo potrebno opraviti še dodatne geometrske izmere, zato prepis še ni bil mogoč.

V letošnjem letu smo vložili tudi štiri zemljiškoknjižne predloge na izbris zastavne pravice, ki je bila v korist GG Bled vknjižena na nepremičninah posojilomalcev, ki so odplačali posojilo, odobreno pri hranilno kreditni službi.

4. PRAVDNE ZADEVE

Koncem leta 1980 smo zoper 6 lastnikov gozdov, ki od odkazanega in posekanega lesa niso plačali biološke amortizacije in stroškov gospodarjenja, vložili pri Temeljnem sodišču v Kranju, enoti v Radovljici tožbe na plačilo.

Glavne obravnave pred sodiščem so bile opravljene v letošnjem letu, vendar postopek v nobenem od navedenih primerov še ni končan.

5. REGISTER OZD

- registracija Hranilno-kreditne službe GG Bled; HKS je bilo potrebno nanovo registrirati, skladno z novim zakonom o hranilno - kreditnih službah in blagajnah vzajemne pomoči;
- registracija sprememb oseb, pooblaščenih za zastopanje TOZD Gozdno avtoprevoznništvo in delavnice in TOZD Gozdno gradbeništvo.

M. O.

Slabe zavore - voznik se je rešil - ostala je materialna škoda in še nekaj vprašanj

Foto GG

MACESNOV ZAVIJAČ TUDI V NAŠIH GOZDOVIH

Letos se je pri nas zopet pojavil, v tako velikem obsegu pa prvič, macesnov zavijač - *Zelraphera diniana*, ki nam je slabo poznan, čeprav spada med najnevarnejše primarne macesnove škodljivce.

Razširjen je v severni Evropi in v Alpah, spada pa med male metulje in sicer v družino zavijačev.

Ker pričakujemo njegov pojav in škodo tudi v prihodnjih letih je prav, da se podrobneje seznanimo z njegovo biologijo in škodo, ki jo povzroča.

V literaturi, kjer je zaslediti celo vrsto sinonimov, se nekateri podatki med seboj razlikujejo, med drugim tudi zato, ker so bile raziskave opravljene v različnih geografskih širinah in nadmorskih višinah.

Enoletni razvojni cikel se začne od julija do septembra, ko metuljčki letajo, kopulirajo in odlagajo jajčeca. Opljene samice odlagajo jajčeca v skupinah pod lubne luske, luske popkov, lišaje in druga prikrita mesta. Potem, ko samica v nekaj dneh odloži 100 do 350 svetlorumenih,

ovalnih, 0,6 do 0,7 mm dolgih jajčec, kmalu pogine. Čas odlaganja jajčec in število zavisita od lege nadmorske višine in drugih klimatskih faktorjev.

Razvoj jajčec je kmalu prekinjen, diapavza traja ves preostanek poletja, preko jeseni in zime, ko tudi temperature do -45°C niso škodljive. Spomladi se diapavza prekine in embrionalni razvoj se nadaljuje.

Izleganje gosenic iz jajčec sovpada z odganjanjem macesna in je potemtakem možno od aprila do junija. Jajčne gosenice, ki so dolge približno 1 mm, pridejo v središče šopka iglic, kjer osrednje iglice spredejo v tulec, ki je zelo značilen za ugotavljanje prisotnosti tega škodljivca.

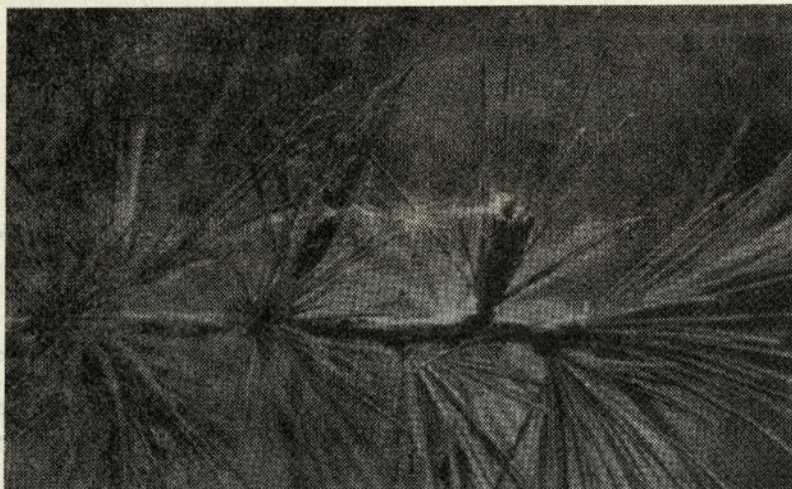
Gosenica v času razvojnih stadijev, ki jih je pet, večkrat zamenja šopek iglic. Zlasti v petem stadiju je gosenica zelo požrešna. Nepožrti ostanki iglic, ki so povezani s prejo in med katerimi so tudi izločki gosenic, porjave in dajo napadenim macesnom značilno barvo. Ob gradacijah, ko zmanjkuje hrane, se gosenice s pomočjo preje seljijo tudi na nižje veje in s tem drevo močno prepletajo.

Stadij gosenice traja 39 do 60 dni. Odrasla gosenica se po preji spusti na zemljo, kjer v humusnem sloju napravi kolonski zapredek, v katerem se zabubi.

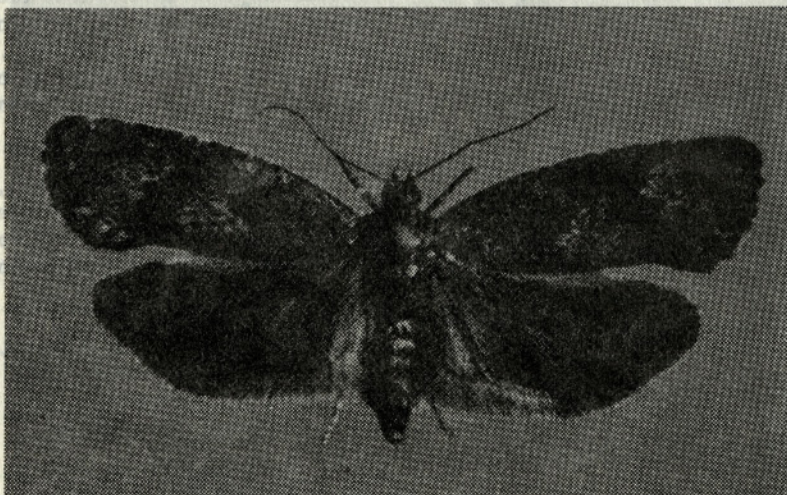
Buba je rdečkastorjave barve z nazaj zakrivljenimi trnastimi izrastki na hrbtni strani zadnjega zadkovega obročka. Dolga je okoli osem milimetrov in debela okoli štiri milimetre. Po 25 do 36 dneh metulji začno izletavati.

Metulji macesnovega zavijača imajo svetlo obarvana prednja krila z rjavkastimi progami. Zadnji par kril, ki je od prednjih širši, je enotno sive barve z obrobni svetlimi dlačicami. Telo metulja je fino odlakano, sive barve s temnejšimi niansami med posameznimi zadkovimi segmenti. Dolžina metulja je 9 do 10 mm, razpon kril pa 18 do 22 mm.

Gradacije se pojavljajo približno vsakih deset let in to najprej

Značilni tulci gosenice

Metulj macesnovega zavijača

v nižjih legah. Napadi so obširnejši na toplejših legah, najprej in močneje so napadena robna drevesa. Optimalni višinski pas je 1200 do 1400 metrov.

Škodljiva je izključno gosenica, ki se hrani z macesnovimi iglicami in s tem zmanjšuje asimilacijski aparat napadenega drevesa. Zaradi tega se zmanjša prirastek tudi za 80%. Obrstitev do golega je le izjemoma lahko vzrok za sušenje posameznih dreves. Drevo se brani tudi s tem, da dostikrat še isto leto poženejo nove iglice, ki pa so od normalnih manjše.

Prirastek je manjši še v naslednjih letih, ker se drevo le počasi opomore.

Gradacije ne trajajo praviloma več kot tri leta, v tem času pa se škodljivec seli na še nepoškodovana drevesa. K retrogradaciji vplivajo največ virusna obolenja, poraziti, neugodno klimatske razmere in pomanjkanje hrane?

Poudariti je treba, da se ta vrsta pojavlja v dveh ekoloških razsah. Prva je na macesnu, za katero velja gornji opis.

Po drugi rasi se gosenice pojav-

ljajo in prehranjujejo na smreki, boru in rušju. Razlike so le pri gosentcah in to v zadnjih dveh razvojnih stadijih. Gosenice smekološke rase imajo po hrbtu dve svetlejši vzdolžni progli.

Prizadete so smreke vseh starosti in to le novi poganjki, zaradi česar se zmanjša prirastek. Večkratni zaporedni napadi so pa lahko tudi vzrok sušenju smrekovih vrhov.

Prot škodljivcu praktično ni mogoče ukrepati, saj zajame velike površine na strmih in razgibanih pobočjih z macesnovimi sestoji, kjer bi bilo treba uničiti vse gosenice. Zato preostane le to, da škodljivca prepustimo zakonitostim narave, ki bo z oživljanjem in posredovanjem lastnih obrambnih mehanizmov uspelo vzpostaviti naravno ravnotežje.

Razširitev macesnovega zavijača na našem območju ni presenetljiva, saj je v sosednji Avstriji sorazmerno pogost škodljivec. Težje si je razlagati, zakaj se je razširil pri nas ravno letos oziroma v letu 1980, saj lahko predpostavljamo, da je bil lansko leto že prisoten v manjših žariščih, iz katerih se je med drugim tudi zaradi ugodnih klimatskih razmer letos razširil po vsem alpskem prostoru.

Na našem območju je bil prisoten povsod, kjer imamo mešane ali čiste macesnove sestoje. Razen v Julijskih Alpah in Karavankah se je macesnov zavijač pojavil tudi v Savinjskih Alpah.

Ker trajajo gradacije macesnovega zavijača navadno največ tri leta, je treba v naslednjih dveh letih pričakovati kalamitetne pojave na istih območjih in tudi na doslej neprizadetih predelih.

Ker v Sloveniji še ne razpolagamo z lastnimi podatki o tem škodljivcu, naj bo ta sestavek vzpodbuda vsem, da v prihodnjih letih opazujejo, beležijo in posredujejo vse podatke o razvoju in škodah macesnovega zavijača.

Toman Valentin, dipl. ing.

Jutranji pozdrav sonca v smrekove sestoje Pokljuke
Foto: GG

DRAŽNIK - PROPUST

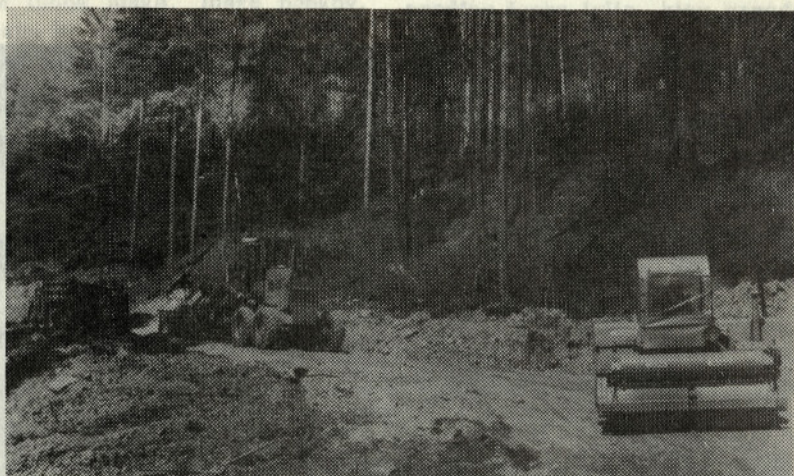
Že od samega začetka gradenj gozdnih cest se gozdarji ukvarjamo s problemom njihovega vzdrževanja. V alpskem - goratem svetu je padavin v obliki dežja izredno veliko. Ceste so pretežno strme in je spiranje mehkejših, drobnejših delcev z vozišč intenzivno. Tudi nove ceste, dobro povaljane in gladke postajajo hitro grobe in robate. Vožnja je neudobna in vozila, predvsem gume, se hitro uničijo. Da to zmanjšamo, postavljamo v koritnice vpadne jaške za dovod vode v cevne propuste, ter dražnike raznih vrst. Ker so vpadni jaški odprti, se v nalivih v njih nabira vejevje in kamenje, zato se v kratkem času zamašijo. Večina propustov ne deluje. Koritnice na gozdnih cestah so prepuščene same sebi, ker ni cestarjev. Dražniki, ki jih postavljamo gosteje kot propuste niso učinkoviti. Tudi te mora cestar redno čistiti. Z diagonalnim postavljanjem skušamo dražnike postaviti v večji naklon, vendar je ta vedno manjši kot je naklon ceste. Ker je pri teh maksimum naklona 20 %, je največji naklon dražnika kvečjemu 15 %. Druga slaba stran boljših dražnikov, ki so pokriti z železno mrežo, je, da so palice teh mrež

pravokotne na smer vode in so iz traverz tako, da se hitro zamašijo že v suhem času. Da bi odpravljajo vse pomanjkljivosti, ki preprečujejo dobro odvodnjavanje, oziroma zahtevajo stalnega cestarja, predlagamo postavitev dražnika pravokotno na cesto, s čimer se lahko doseže naklon dna 23 %, dražnik pa prekrijemo z železno mrežo s palicami vzporedno v smeri vode, ki teče po cesti. Ker je dno dražnika gladko in v dokaj velikem naklonu, globina jarka pa velika, se ma-

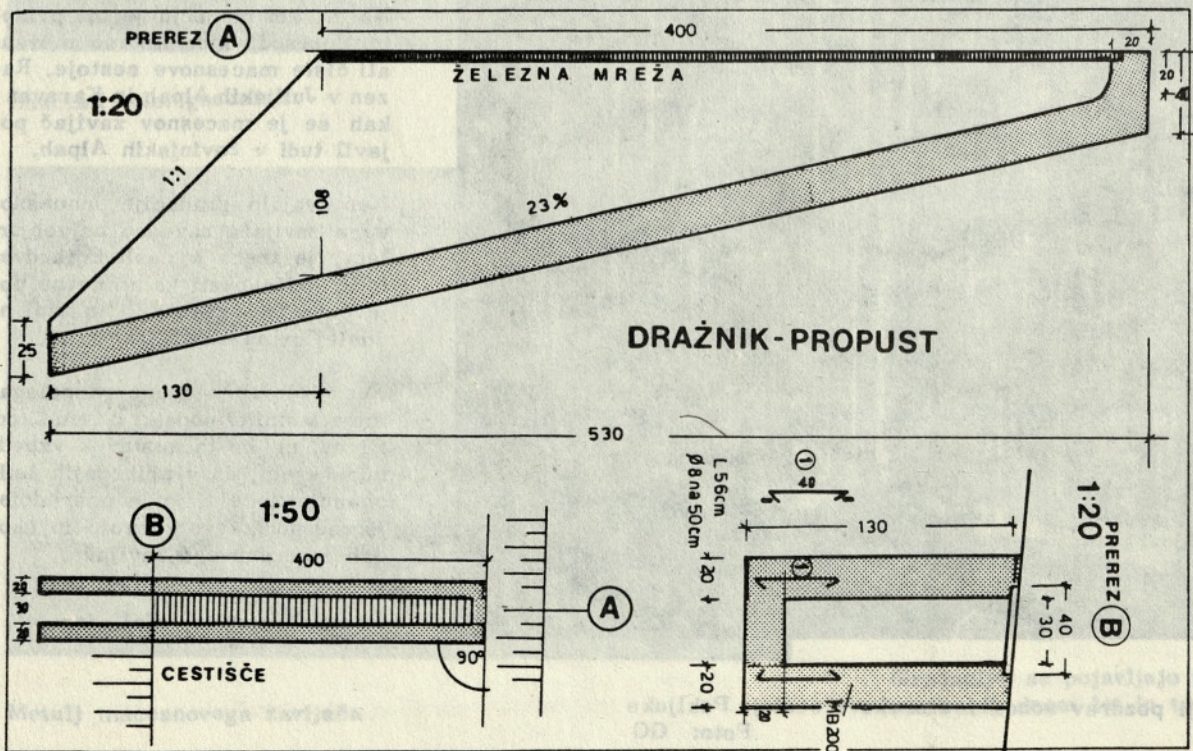
terial, ki ga prinaša voda s spiranjem ne bo ustavljal, temveč nemoteno odtekal s cestnega telesa. Dimenzije dražnika so velike, tako da mu lahko pripišemo vlogo propusta z večjim učinkom. Ker bi dražnike polagali gosteje kot propuste vidimo, da bi ubili dve muhi na en mah: pocenimo gradnjo cest, ker ni treba koritnic in propustov in vzdrževanje bo cenejše.

Poizkusni dražnik bomo zgradili spomladi in upajmo, da se bodo predvidene koristi uresničile.

Boro Milenkovič, dipl. ing.

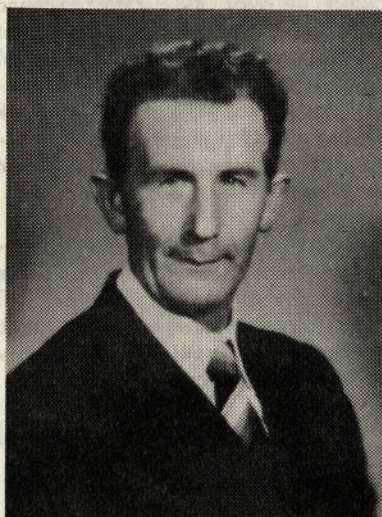

Dobro usklajena zaključna dela na novi gozdni cesti v Karavankah. Foto: GG

Franc Odar, rojen 8/10-1921 v vasi Studor v Bohinju, kot sedmi otrok dvanajst članske družine. Že v rani mladosti se je spoprijel z revščino in trdim delom. Po končani prvi svetovni vojni se je oče vrnil iz vojske brez noge in s poškodovano roko - težki invalid, nesposoben za delo. Ni imel nobene invalidnine, tako da se je številna družina z materjo sama preživljala na 35 arih orne zemlje in samo toliko senožeti, da so nakosili za 4-5 glav goveje živine. Spominja se težkega dne, ko je moral oče prodati njivo, da je plačal davek, saj ni bil oproščen plačevanja davkov, kljub nezmožnosti za delo in številni družini. S štirinajstimi leti je Franc začel priložnostno delati v gozdu in tako služil denar za vsakdanji kruh. Stalnega dela ni dobil vse do razpada stare Jugoslavije. Okupator je mobiliziral okrog 400 Bohinjcev in jim dal delo v porušenem železniškem predoru Bohinjska Bistrica - Podbrdo, kjer je delal do spomladi 1943 leta. Nato je dobil poziv, naj se javi v Kranju, kjer so njega in vse ostale takoj naložili v živinske vagone in jih zastražili. Na predvečer tega dogodka se je poslavljaj po vasi, vendar mu ni nihče omenil, naj gre v partizane. Pravi, da v vasi niso vedeli drugega, kot da se v goši skrivajo vojaki - Srbi, stare jugoslovanske vojske in so jim pravili gošarji. Iz Kranja so jih Nemci odpeljali v Nemčijo, od tam pa v Ukrajino, kjer so jih usposabljali za vojskovanje. Na ruski fronti je bil le nekaj časa, od tam je pobegnil in se tri mesece potikal po Poljski. Tam ga je nemška vojna policija prijela in ga odpeljala na Dansko, kjer so ga ponovno vključili med novince, ki so jih usposabljali za fronto. Po končanih vežbah so jih leta 1944 odpeljali na fronto v Francijo. V invaziji na Normadijo je bil ranjen in kot ranjenec ujet od zaveznikov, po operaciji pa poslan na okrevanje v Anglijo.

Domov se je vrnil leta 1945 in se zaposlil v Bohinjski Bistrici na žagi, ki je bila last privatnika. Leta 1947 pa je odšel za e-

no leto na odsluženje vojaškega roka. Po vojaščini se je zaposlil pri podjetju za urejanje hudournikov na delovišču v Podkorenu. Delal je na vseh deloviščih hudournikov v Gornji savski dolini, na Štajerskem in Polhovem Gradcu. Dela pri urejanju hudournikov so bila težka in več v vodi kot na suhem. Bivali so v glavnem v barakah in se selili iz kraja v kraj kot nomadi. Letni dopust je koristil vedno pozimi, da se je pregrel in odpočil. Delovnik je v poletnem času trajal tudi po 12 ur. Nadure so nekaj let lahko akumulirali v zimskih mesecih, kasneje, ko to ni bilo več možno, pa so v zimskih mesecih delali železobetonske elemente na Belci. Sedemnajst let je delal pri podjetju za urejanje hudournikov, leta 1965 pa prišel delat v Gozdarstvo kot sekač, gojitelj in cestar. Posebno se je izkazal pri vzdrževanju cest, saj ga še danes omenjajo šoferji, češ da je bila cesta v Suhelji tedaj najbolj vzdrževana in urejena, ko jo je urejal Franc Odar. Tudi sam direktor Pavel Tolar je izjavil, da je omenjena cesta najbolj vzdrževana na GG Bled.

Spominja se še ene večjih sečenj in ročnega spravila lesa v Sravnici, kjer so on in še trije domačini posekali v eni sezoni 1200 m³ lesa z lupljenjem in istega ročno spravili 800 m daleč od kamionske ceste, 900 m³ so ga

zložili v dva vzporedna kupa, 300 m³ pa je ostalo nagnanega za kupa, ker je že 12. novembra zapadel globok sneg. Tisto leto so tudi zadnjič bivali v baraki, saj so jih že leta 1968 začeli voziti na delo s kombijem.

Kaj misli o stabilizaciji:

Meni, da taka organizacija dela ni racionalna. Delavci so raztreseni od Jesenic do Rateč. Z enim kombijem se vozijo iz Jesenic, z drugim iz Mojstrane in spotoma pobirajo nas domačine. Tako z Jesenic v Železnico ali Petelinjek pokaže števec 53 km v eno stran. Še bolj nerazumljivo mu je to, da se delavca iz Rateč, on in še en delavec iz Kranjske gore vozijo na delo v Belco, iz Radovljice pa v Podkoren ali Rateče za potrebe TOK-a. Tako se eni in drugi delavci vozijo dnevno po dve uri v kombiju. Nadalje se mu zdi, da je tehničnega kadra na terenu premalo. Če pogledamo nazaj, ko je začel delati v gozdarstvu, je bilo v Zgornji savski dolini z Belco 7 gozdarjev, danes so le štirje. Poleg 7 gozdarjev sta bila še 2 lesna manipulanta. Res je, da so izmere pri panju odpadle, odprema pa je ostala, za katero pa je potrebno najmanj 80 do 100 dni na leto, za vsak revir v Zgornji savski dolini, če se odda 11.000 m³ lesa, kolikor je letnih etatov. V nasprotju z navedenim, pa se je administracija povečala. Ugotavlja tudi, da je premalo delovne sile in strojev za spravilo lesa v zasebnem sektorju oziroma v podružbljeni proizvodnji, ker je še veliko neizdelanih vetrolovov oziroma snegolomov.

Zelo slabo so odprti gozdovi ob levi strani Save, kjer se ne izkoriščajo letni etati, prav tako pa ostanejo neizkoriščene mase iz redčenj, po katerih je vsak dan večja potreba, tako celuloze kot lesa za kurjavo. Tako razmišlja naš pridni, skromni in vestni delavec, ki nas bo v prihodnjem letu zapustil in odšel v zasluženi pokoj.

Franc Odar ni boloval 100 dni v 34 letih delovne dobe. Skupaj je najdalj boloval dva meseca in pol in to pri 40 letih, ko je dobil ošpice in pravi, da bi ga bile kmalu pobrale.

Konec februarja leta 1982 bo zbral 35 let delovne dobe. 17 let je delal v gozdarstvu in mu je priznano 6 mesecev beneficiranega staža, 17 let je delal pri hudourniku, še težja in nevarnejša dela in nima niti dneva priznanega beneficiranega staža.

Delati je začel že s 14 leti, vendar do časa, ko se je zaposlil pri hudourniku in gozdarstvu nima priznane delovne dobe. Vojna vihra ga je kot mnoge druge nepoučene, neorganizirane odpeljala v nemško vojsko, odkoder se je z svojo iznajdljivostjo srečno vrnil domov. V celotnem delovnem razmerju se ni sporekel niti z sodelavcem niti z predpo-

stavljenim. Ni zavrnil nobene delovne naloge, temveč je vse pridno in vestno opravil. Taki redki delavci zaslužijo posebno priznanje. Prav bi bilo, da bi pristojne službe poskrbele, da bi se mu priznala tudi tista delovna doba, ko je kot mladoletnik moral delati in skrbeti za številno družino vse do leta 1943, ko je bil odpeljan v vojsko.

Dragi in spoštovani Franc! V imenu delavskega sveta TOZD-a Gozdarstvo Jesenice in sveta DO ti želim še veliko zdravih let ob uživanju trdo zaslužene pokojnine v toplem domu v Podkorenu.

Lojze Mertelj

VARČEVANJE

V TOZD Gozdno gradbeništvo je Ivan Vidmar, doma iz Otlice na Primorskem, delavec z najdaljšim delovnim stažem. Verjetno je tudi v celem GG zelo malo delavcev, ki združujejo delo od 16. avgusta 1948 dalje. Delo je prekinil samo toliko, da je 1950 odslužil vojaški rok.

Na začetku je delal kot vrtalec. Takrat še ni bilo kompresorjev, pa se je še vse vrtalo ročno. 1954. leta je postal pomočnik minerja, dve leti kasneje pa je opravil izpit za minerja. Potem pa se je njegov glas razlegel po celem območju GG, ko je miniral na raznih skalah in cestah. Vsi pa ga poznajo kot dobrega sodelavca, tovariša in prijatelja, kateremu ni nobeno delo pretežko. V svoji dolgoletni praksi je naučil veliko mlajših minerjev vrtanja in miniranja.

Ko sva se pogovarjala, kako bi se dalo pri gradnji gozdnih cest in vlak kaj prihraniti, mi je povedal nekaj svojih mnenj, kako bi se dalo prihraniti marsikak dinar.

Začel je že s planiranjem, s katerim smo pri nas vedno v zastanku. Plane bi morali sprejemati prej in planirati tako, da bi v gradbeništvu imeli delo v

nižje ležečih predelih tudi v zimskih mesecih.

Drug pereč problem je po Ivanovem mnenju gradbena mehanizacija. Večina kompresorjev je stara in imajo dosti okvar, pa tudi večji buldožer bi morali nabaviti. Sedaj je potrebno skoraj vse vrtati, večji buldožer pa lahko veliko odrine sam in bi odpadlo veliko vrtnanja. S tem pa

bi prihranili veliko pri dragem ročnem delu in gorivu za kompresorje.

Pri nas že nekaj časa delamo z "lafeto" BÖHLER, ki dosega dobre rezultate, če upoštevamo, da je pri njej zaposlenih malo delavcev in da dela na primernem terenu. Že dolgo pa poznamo modernejše lafete, ki jih ima Geološki zavod in so pri nas že delali ter dosegali še veliko boljše rezultate. Pri tem moramo misliti tudi na to, da takšen stroj nadomesti verjetno približno 14 - 16 delavcev.

Zaradi pomanjkanja strojnikov navadno pri večjih vrtalnih skupinah ni strojnikov pri kompresorjih, zato so ti stroji navadno prepuščeni prav nam minerm, ki pa poleg svojega dela ne moremo dovolj pozornosti prepuščati kompresorjem. Vsi pa vemo, da je pri šest do osmih vrtalnih enotah dovolj dela za strojnika lahke gradbene mehanizacije. Nekaj časa delo še poteka normalno, ko pa je okvar na vrtalnih kladivih in ceveh le preveč, prihaja do vse večjih zastojev, kar nas stane lepe denarje.

Velik problem je tudi razstrelivo. V letnem času, ko se težko dobi razstrelivo, je že več let očitno, da bi morali povečati naša kontejnerska skladišča. Na

Miner ureja svoje pripomočke za delo, vrtalci še vrtajo zadnje centimetre vrtin. Foto: GG

kakšni primerni lokaciji bi morali postaviti vsaj še dva kontejnerja, da bi imeli potem lahko vsaj za kak teden zaloge. Obenem pa bi bilo treba gledati tudi na to, da ne bi bili tako oddaljeni kot so sedaj.

Pri današnjih visokih cenah goriva Ivan tudi predlaga, da se v deževnih dnevih delavci s kombiji in avtobusi ne bi vozili do gradbišč, pač pa bi čakali v delavskih centrih do določene ure, nato pa bi odšli domov ali pa na delo, če bi bilo vreme primerno. Tako pa se večkrat zgodi, da se vozimo kilometre in kilometre ter trošimo čas in dragoceno gorivo.

To je nekaj predlogov, ki jih je povedal Ivan, nam pa ostane, da o njih razmislimo in poizkusimo realizirati vsaj kakšno njegovo misel.

S. Z.

Gozdarski tehnik z varovalno vrvjo na nevarnem sečišču I. V.

ALI SMO ZA OPRAVLJANJE DRUŽBENO KORISTNEGA DELA DOBRO ORGANIZIRANI

Za razgovor na temo "Večji prihranki" sem prosil tov. Malči Metul. Moji prošnji sprva ni ugodila. Po prepričevanju pa je pogovor le stekel. Pred tem pa me je vprašala, zakaj je izbrala ravno ona? Koga pa naj bi izbral, če ne človeka, ki že od leta 1947 vestno in skrbno dela v naši delovni organizaciji, ki je član Zveze komunistov že od leta 1948 (prej pa je bila skojevka in med vojno pomagala partizanskim kurirjem za vezo Pokljuka - Jelovica, da jih nemški stražarji niso opazili. Pri njenem domu Podkoritom v Bohinju je bila namreč kurirska pot, ki je prečkala Savo, cesto in železniško progo) in ki ji ni žal žrtvovati marsikatero popoldne prostega časa zato, da so periodični in zaključni računi pravočasno pripravljani.

Tovarišica Malči Metul vestno opravlja naloge in dela stroškovnega knjigovodstva. To delo je

zahtevno in odgovorno. Poleg vestnega dela v službi je aktivna v družbenopolitičnih organizacijah in društvih. Bila je delegat SIS za zdravstvo in namestnik predsednika zbora uporabnikov te SIS. Večkrat je o problematiki SIS za zdravstvo pisala v Presekih in nas tako obveščala s to tematiko, istočasno pa je želela zvedeti probleme, ki naj bi jih kot delegat posredovala ustreznim organom.

Že vrsto let vodi računovodstvo pri AMD Bled in je predsednik komisije za članstvo. Zato vas vse motorizirane bralce Presekov, ki še niste člani, vabi v članstvo. Ostali prosti čas pa porabi za ročna dela, predvsem pletenje.

Toliko za predstavitev sogovornice. Morda le še to, da ima sina in hčerko. Hčerka je že samostojna, sin pa je pri vojakih, sicer pa študira na fakulteti

FSPN smer SLO.

Prvo vprašanje, ki sem ji ga postavil je bilo naslednje: Vemo, da se je z organiziranjem temeljnih organizacij in samoupravnih interesnih skupnosti delo v računovodstvu povečalo. Zato je poleg uporabe računalnika potrebno še precej delavcev, da opravijo vsa ta dela. Ali sodite, da bi bilo mogoče obseg teh del zmanjšati?

Temeljne organizacije imajo vsaka svoj žiro račun, zato morajo imeti tudi ločeno kartoteko za vse terjatve in obveznosti, kar pa povzroča veliko dela. Ogromno zneskov je treba razbiti in prenašati na več žiro računov. Tudi vsa realizacija med TOZDi in območno SIS gozdarstva se prenaša iz enega žiro računa na drugega. Vsi računi morajo biti poravnani v 15 dneh in če se zgodi, da na žiro računu posamezne TOZD ni dovolj denarja,

si ga začasno sposodi iz združenih sredstev. Za vsa ta prenašanja pa porabimo poleg časa tudi veliko papirja, povečajo pa se tudi stroški plačilnega prometa. Obseg dela bi se zmanjšal, če bi imel en žiro račun. Prihodke in odhodke, torej uspešnost, pa bi kljub temu lahko ugotavljali po temeljnih organizacijah.

Drugo vprašanje:

Že nekaj let so računovodstvo, knjigovodstvo, finance in komerciala združeni v en sektor. Ali je delo v tako velikem sektorju dobro organizirano?

Vodja sektorja je zaradi obsežnega področja preveč obremenjen. Delavci pa tako vemo, kaj so naše naloge, ker se med obračuni ponavljajo. Problemi, ki so bili zaradi obsežnega dela pri periodičnih in zaključnih računih, so se s premakljivim delovnim časom rešili.

Tretje vprašanje:

Kako vpliva računalniška obdelava podatkov na delo v vašem sektorju?

Če računalniške obdelave ne bi bilo, sploh ne bi mogli za vse temeljne organizacije opraviti potrebnega dela. Zato sodim, da je računalništvo potrebno razvijati tudi v bodoče.

Četrto vprašanje:

Kako ocenjujete makro organizacijo naše delovne organizacije?

Bolje bi bilo, če bi imeli le tri temeljne organizacije (eno za družbeni gozd, eno za zasebni gozd ter skupaj gradnje gozdnih cest in avtoprevoznitvo) in delovno skupnost skupnih služb.

Peto in zadnje vprašanje:

Kako se počutite v našem kolektivu?

Dobro - vendar je za osebne težave premalo razumevanja. Z delom sem začela na žagi v Soteski, nato sem opravila knjigovodski tečaj in delala v komerciali in računovodstvu. Ob delu sem se želela izobraževati. Ko je bila leta 1960 organizirana

izredna srednja ekonomska šola na Bledu, pa mi je moj šef tov. Slokar dejal, da ne morem izostati od dela zaradi šolanja niti ene ure in da je pomembno znati delati in ne šola. Ker pa je bilo potrebno delati tudi popoldne, želje nisem mogla uresničiti. Danes pa je najbolj pomembna šola, z delom pridobljeno znanje pa se premalo upošteva. Pri osebnih težavah, ki jih imam, mi naša delovna organizacija ne more pomagati. Čeprav človek dela preko 30 let v isti delovni organizaciji, je v težavah prepuščen samemu sebi. Premalo je med nami človečno-

sti, humanosti in medsebojne pomoči, kar bi zanesljivo pozitivno vplivalo na uspešnost dela.

Posebej pa mi je tov. Malči naročila naj napišem predlog, ki ga je povedala za solidarnostno delo in ki ga običajno opravljamo na sicer prosto soboto. Predlaga, naj bi delavci iz skupnih služb na ta dan odšli delat v proizvodnjo - morda pogozdovat ali opravljat druga dela, ki jih znamo; kajti delo v pisarnah mora biti, ne glede na solidarnostno soboto, opravljeno.

J. S.

SKUPŠČINSKE VOLITVE V LETU 1982

Volitve, zlasti pa politična in samoupravna aktivnost v pripravah nanje, morajo omogočati celovito uresničevanje pravic in obveznosti delovnega človeka in občana kot nosilca političnih in kadrovskih priprav na volitve.

Zato sodi obdobje predvolilnih aktivnosti med najpomembnejše in zelo odgovorne naloge vseh organiziranih socialističnih sil pri ustvarjanju pogojev za podružbljanje in demokratizacijo vodenja postopkov v vseh volilnih dejavnostih.

Utrjevanje ustavne vloge subjektivnih sil za funkcioniranje delegatskega sistema, zlasti z vidika zagotavljanja pogojev za njegovo polno delovanje v povezavi z organi upravljanja, kaže na pomembnost omenjenih aktivnosti.

Poleg intenzivnih prizadevanj v zvezi z zaostrenim gospodarskim položajem predstavljajo skupščinske volitve in priprave nanje osrednje družbenopolitične naloge v letošnjem in v začetku prihodnjega leta.

Čeprav smo že sredi priprav na volitve, v procesu evidentiranja možnih kandidatov za člane delegacij, je zaradi mnogih nejasnosti in osvetlitve celotne aktivno-

sti potrebno nekoliko podrobneje opredeliti vsebinske, kadrovske in organizacijske priprave na volitve v prihodnjem letu.

Kadrovske priprave na volitve morajo potekati v skladu z delegatsko naravo sprejemanja družbenih odločitev preko cele mandatne dobe. V tej stalni povezanosti je mogoče skozi neposredno samoupravno in politično aktivnost spremljati in registrirati dobre delavce in aktivne borce za uveljavljanje socialističnih samoupravnih družbenih odnosov kot možne kandidate za nosilce posameznih družbenih funkcij.

Zato morajo biti kadrovske priprave na volitve najtesneje povezane z oceno uresničevanja delegatskega sistema. Nujne posledice pomanjkljivosti, težav in ovir pri uresničevanju delegatskega sistema, bodisi da so objektivne ali subjektivne narave, so težave pri uresničevanju kadrovske politike, ki vodijo le kampanjskemu, monopolističnemu, bolj ali manj od delovnega človeka odtujenemu kadrovanju.

Zato je potrebno, da vsi samoupravni, politični, družbeni in drugi dejavniki vključijo v svojo redno aktivnost vse možnosti, ki jih daje sistem stalnega evidentiranja možnih kandidatov.

Evidentiranje, predlaganje in izbor možnih kandidatov mora potekati na podlagi jasnih, doslednih in konkretno oblikovanih družbenih načel kadrovske politike.

V zvezi z njimi je potrebno:

- konkretizirati načela kadrovske politike, ki prispevajo k poglobljanju kolektivnega odločanja ter kolektivne in osebne odgovornosti;
- uveljaviti načeli rotacije in reelekcije kot demokratični sredstvi v procesih odločanja;
- dosledno uveljaviti načelo preprečevanja kopičenja odgovornih funkcij pri posameznikih, prav tako pa tudi preprečiti pojave "kroženja" na odgovornih družbenih dolžnostih na isti ravni;
- v pripravah na volitve upoštevati načelo, da ne more nihče opravljati iste dolžnosti več kot dvakrat zapored.

V zvezi z volitvami in pripravami nanje so vsebinsko in terminsko opredeljene določene aktivnosti in postopki: evidentiranje, predkandidacijski, kandidacijski in volilni postopki.

Evidentiranje:

- pobudo za evidentiranje možnega kandidata za družbeno funkcijo lahko da vsak posameznik, samoupravni organ, delegacije, družbenopolitične ter družbene organizacije in društva oziroma njihovi organi;
- vsaka pobuda za evidentiranje možnega kandidata se mora obravnavati na zboru delovnih ljudi ali na sestanku članov osnovne organizacije Zveze sindikatov;
- delovnega človeka in občana lahko evidentiramo kot možnega kandidata brez njegove predhodne privolitve, ker je evidentiranje družbeno priznanje za njegovo delo in samo podlaga za nadaljnji kandidacijski postopek. Kandidiranje pa se lahko opravi le ob soglasju s predlaganim možnim kandidatom.

Predkandidacijski postopki:

- izvršni odbor osnovne organizacije Zveze sindikatov sprejme sklep o sklicu temeljne kandidacijske konference;
- iz vrst evidentiranih se oblikuje predlog možnih kandidatov za člane delegacij za skupščine družbenopolitičnih skupnosti in skupščine samoupravnih interesnih skupnosti;
- predlog možnih kandidatov se posreduje zborom delovnih ljudi, delavskemu svetu in vodstvom drugih družbenopolitičnih organizacij v TOZD;
- oblikuje se predlog poslovnika za delo temeljnih kandidacijskih konferenc;
- obravnavajo se evidentirani možni kandidati iz TOZD za nosilce delegatskih in vodilnih funkcij v občini, republiki in federaciji.

Kandidacijski postopki:

- temeljna kandidacijska konferenca obravnava in sprejme poslovnik o delu in poročilo izvršnega odbora OO sindikatov o poteku politične aktivnosti v pripravah na volitve,
- nadalje obravnava in usklajuje predloge možnih kandidatov za člane delegacij za skupščine družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti,
- sprejme kandidatne liste za člane delegacij za skupščine družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti,

- obravnava predlog kandidatov za delegate družbenopolitičnega zbora občinske skupščine, predlog možnih kandidatov za delegatske in vodilne funkcije v skupščini občine in skupščinah občinskih samoupravnih interesnih skupnosti in seznam evidentiranih možnih kandidatov za nosilce delegatskih in vodilnih funkcij v republiki in federaciji,
- določi delegata za prvo sejo občinske kandidacijske konference.

Volitve:

- volitve članov delegacij v zbor združenega dela skupščin družbenopolitičnih skupnosti in v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti.

Rokovnik za izvedbo vseh opisanih aktivnosti in postopkov je sledeč:

Evidentiranje - izvedeno v treh fazah in zaključeno s 3.12.1981

Predkandidacijski postopki - zaključeni s sejo izvršnega odbora OO sindikata - izvedeno do 25.1.1982

Kandidacijski postopki - zaključeni s sejo temeljne kandidacijske konference izvedene do 10.2.1982

Volitve - 11.3.1982

M. Kapus

NOVICE BREZ NASLOVA

- V sklepih temeljne organizacije združenega dela Gozdno avtoprevoznništvo in delavnice je razvidno, da je bila med ostalimi točkami dnevnega reda obravnavana podaljšana vožnja voznikov, ki je potrebna zaradi trenutne kritične situacije tovarne celuloze in papirja D. Salaj Krško. Tej tovarni je namreč treba v čim krajšem možnem času dobaviti 4.000 m³ hlodovine. Zaradi te naloge morajo biti zaloge lesa še posebej dobro pripravljene.
- V tej temeljni organizaciji je bil 17.11.1981 tudi referendum za predlagane spremembe samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD GLG Bled in za predlagane spremembe statuta SOZD GLG Bled. Referendum za predlagane spremembe je v celoti uspel.
- Na seji upravnega odbora počitniškega doma Piran, ki je bila 16.11.1981, je bil podan obračun poslovanja počitniškega doma Piran, ki je bil spre-

jet v predlagani obliki in se le-tega predlaga v potrditve svetu delovne organizacije.

- Ker so nabavljene 4 IMV počitniške prikolice, je tudi v tej zvezi tekla razprava, kje namestiti v sezoni 1982 počitniške prikolice. Sklep upravnega odbora je bil, naj sindikalne organizacije po temeljnih organizacijah združenega dela obravnavajo, kje namestiti te prikolice. Predloge naj posredujejo do zaključka leta v splošno kadrovske sektor. Določiti bo treba tudi čas letovanja za eno izmeno (1 teden, 10 dni). Prav tako naj temeljne organizacije predlagajo, kdaj naj se prične z obratovanjem počitniškega doma v Piranu in kdaj naj bi pričeli z letovanjem v počitniških prikolicah.

- Na skupni seji centralnega sveta TOK in zbora delegatov HKS ter na 2. seji upravnega odbora TOK je bil dne 28.10.81 obravnavan in sprejet 9-mesečni obračun TOK in HKS za leto 1981, obravnavan in sprejet opis in vrednotenje del in nalog "pospeševanje razvoja kmetijstva" ter obravnavan in sprejet samoupravni sporazum o izvajanju vzgojnoizobraževalnih programov v gozdarstvu. Na tej seji je bila odobrena štipendija SOKLIČ Boštjanu, Ljubno 19, dijaku II. letnika gozdarske srednje šole v Postojni, in sicer 2.220 din na mesec.

Odobrene so bile tudi študijske pomoči za šolsko leto 1981/82, ki jih bodo prejeli:

1. Ravnik Branko, Brod 4, 1. letnik živinoreje na biotehniški fakulteti
2. Frelj Boštjan, Brezje 21, 4. letnik TKŠ Maribor
3. Žemlja Rafko, Vrba 23, 2. letnik veterine na biotehniški fakulteti
4. Klínar Tilka, Plavški rovt 14, absolvent živinoreje na biotehniški fakulteti
5. Zupan Ivanka, Bl. Dobrava 67, 1. letnik kmetijstva v MŠC Kranj
6. Košir Aleš, Kr. gora, Borovška 37, 3. letnik TKŠ Grm Novo mesto

7. Ogrin Andrej, Boh. Bistrica, Grajska 31, 3. letnik živinoreje na BF

8. Robič Janez, Sred. vrh 19, 2. letnik kmetijstva Grm, Novo mesto.

Študijska pomoč znaša 850 din na mesec.

- Po vseh temeljnih organizacijah združenega dela so že imenovane inventurne komisije.

- Delavski sveti temeljnih organizacij so razpravljali o novih zneskih za povračilo stroškov in ti zneski veljajo od 1.11.81 dalje:

1. Povprečno ugotovljeni stroški za dnevnicu znašajo:

- cela dnevnic nad 12 ur 500 din
- polovična dnevnic od 8 do 12 ur - 275 din
- znižana dnevnic od 6 do 8 ur - 190 din

2. Povprečni stroški za prenočišče v hotelu B kategorije - 420 din

3. Stroški za ločeno življenje

- stroški za stanovanje največ 3.780 din
- stroški za prehrano največ 4.500 din

Na Jezercu - I. V.

4. Kilometrina
pavšalni znesek za prevo-
ženi kilometer
- za 15.000 km letno 6,02
din/km
- za 20.000 km letno 5,43
din/km
- za 25.000 km letno 5,08
din/km
- kilometrina se za vožnjo
po gozdnih cestah poveča
za 25 %

- Komisije za delovna razmerja
po temeljnih organizacijah so
sprejele predlog, ki ga je pri-
pravila komisija za stanovanj-
ske zadeve. Tako je bilo do-
deljeno stanovanje, ki bo vse-
ljivo v prvi polovici leta 1982,
Pogačar Zdenki in sicer dvo-
sobno stanovanje na Bledu, Jar-
še, s površino 51,49 m² ter
Skerčević Franju, enosobno

stanovanje s površino 42,42,
prav tako na Jaršah.

2+1 sobno stanovanje na Bledu,
Jarše s površino 64,49 m² se
začasno ne dodeli.

Cuznar Miri se je odobrila za-
menjava stanovanja. Dodelilo
se ji je stanovanje s površino
50 m² na Bledu, Gregorčičeva
33 (prej je bilo to stanovanje
v uporabi Arih Andreja).

Izpraznjeno stanovanje Cuznar
Mire (v bloku J-4 na Bledu -
Jarše) se je dodelilo Šoštarič
Mišu, ki je moral čimprej iz-
prazniti stanovanje v poslovnih
prostorih TOZD Gozdno avto-
prevozništvu in delavnice.

Stanovanje v Zg. Gorjah št. 87
se je dodelilo Sodja Cirilu, de-
lavcu TOZD Gozdarstvo Pok -
ljuka.

M. Č.

AKTIV KMEČKIH ŽENA PRI TOK GG BLED

Aktiv kmečkih žena smo formi-
rali na pobudo centra za pospe-
ševanje kmetijstva pri Zadrudni
zvezi SRS v letu 1979. Delo s
kmečkimi ženami so prevzele po-
speševalke regijskih zavodov SRS.
Ker je teren preobširen, da bi
regijska pospeševalka zmogla vse,
so za posamezna področja dolo-
čili mentorje, ki so prevzeli o-
perativno delo.

Na področju občin Radovljica in
Jesenice ni bilo pravega intere-
sa in ustreznega kadra v kmetij-
skih zadrugah, zato sem men-
torsko delo prevzela sama, kot
del pospeševalnih nalog kmetij-
stva TOK pri GG Bled.

Dolga leta je bila kmečka žena
pozabljena, zato je bilo težko za-
četl. Spraševali smo se, kako
vzpodbuditi kmetico, da ne bo za-
interesirana le za gospodinjstva
dela, temveč se bo vključevala
tudi v družbeno in samoupravno
delo.

Zaradi obsežnega območja smo
aktiv razdelili na pet odborov.
Enega v Bohinju, na Bledu, Je-
senicah in dva na območju OE
Radovljica.

Naloge odborov so, da skupaj z
mentorjem, zadrudnimi sodelav-
ci in regijskim pospeševalcem
pripravijo program (dela) izobra-
ževanja in skrbijo za izvajanje.

Odbori kmečkih žena so sestav-
ljeni iz predstavnic posameznih
vasi. Ko bodo volitve članov v
samoupravne organe, bomo voli-
li tudi nove odbore aktiva kmeč-
kih žena.

Ko so bili odbori formirani, smo
organizirali predavanja. Izbrali
smo predavanja z različno tema-
tiko, od strogo gospodinjstkih,
zdravstvenih do kmetijskih.

PERSONALNE SPREMEMBE NA GG BLED

V OKTOBRU

Prišli:

NOČ Rajko
TOZD Gozdarstvo Jesenice
(prišel v septembru)
SUŠNIK Florjana
TOZD Gozdarstvo Bohinj

Odšli:

MEŽNAREC Bogomir
TOZD Gozdarstvo Pokljuka
odhod v JLA
PRANJČ Juro
TOK OE Radovljica-sporazumno
BUČIČ Anto
TOK OE Radovljica-sporazumno

CVIJIČ Simeun
TOZD Gozdarstvo Bohinj

V NOVEMBRU

Prišli:

SODJA Terezija
TOZD Gozdarstvo Pokljuka
LONCINAR Majda
TOK OE Radovljica

Odšli:

ČIRKIČ Fadila
TOZD Gozdarstvo Jesenice
sezonski delavec
ALIBEGOVIČ Muhamed
TOZD Gozdarstvo Bohinj

I. L.

Nadrejeni vpraša delavca, ki je
zopet prepozno prisopihal na de-
lo:

- Koliko je ura?
- Je ne prodajam.

R. P.

Gost se pogovarja z gospodarjem.
Nenadoma v kamri nekaj zaropo-
ta. Pa vpraša gospodarja:

- Kaj se je zgodilo?
- O, nč hdga, sama j padva s
špampeta.

R. P.

Vsa predavanja so bila dobro obiskana. Čas predavanj je bil izbran na željo kmetic. Kot nagrado za vestno sodelovanje na predavanjih in pomoč pri obveščanju, smo organizirali po eno do dve strokovni ekskuziji na odbor.

Namen ekskuzije je bil običajno dvojen. Nadaljevali smo z izpopolnjevanjem znanja kmečkih žena. Program je bil tako pripravljen, da so kmetice obiskale nekaj usmerjenih kmetij, družbena posestva in podobne obrate. Ob strokovnem delu pa smo skušali razbremeniti kmečko ženo vsakdanjega dela v kuhinji, hlevu, na polju in pri vzgoji ter varstvu otrok. Upam, da nam je uspelo. Ekskuzije niso bile izletniške, temveč v prvi vrsti poučne. Zato je odveč bojazen, da zapravljamo denar za izlete. Mogoče nismo imeli srečne roke pri izbiri udeleženk. Kljub temu, da smo z obvestilom opozarjali odbornice, naj se ekskuzij udeležijo le kmečke žene, ki proizvodno sodelujejo s področno kmetijsko zadrugo in GG Bled. Obiskali smo nekatere kmetije v Posotelju, seznanili smo se z dosežki v živinoreji in pokazali so nam njihov kmečki turizem. Ko smo potovali po Zgornjesavski dolini čez Vršič v Trento, se nismo mogli načuditi lepoti narave in opuščeni kmetijam v dolini Soče. Ustavili smo se v Kobaridu, kjer smo si ogledali mlekarino in njihov tehnološki proces pridobivanja mleka v prahu. Vrli Brici pa so nas poučevali o odlični kooperaciji in dohodkovnih odnosih kmetov s kmetijsko zadrugo.

Korošci so nas popeljali v Šentanel - zibelko njihovega kmečkega turizma, ki ga zmorejo le pobočja pod Uršljo gor.

Štajerci so nas opozorili na probleme pri proizvodnji sladkorne pese in kako poiskati dodatni vir dohodka z rejo plemenskih svinj. Ob strokovnem delu ekskuzije smo skrbeli, da so kmetice obiskale tudi zgodovinske in kulturne znamenitosti krajev.

Za organizacijo in finančno pomoč se moramo zahvaliti TOK pri GG Bled in izvršnemu odboru kmetijskih zemljiških skupnosti občine Radovljica in Jesenice. Del sredstev pa so prispevale kmečke žene same.

Aktiv si bo prizadeval, da bomo z začetim delom nadaljevali in se vključevali v pomembne razprave (kot so socialno skrbstvo, otroško varstvo, pokojninsko in invalidsko zavarovanje).

V letu 1982 bomo v sodelovanju z ALMIRO Radovljica organizirali tečaj ročnega pletenja in zainteresirali kmečke žene za dodatni vir dohodka.

Majda Lončnar, dipl. ing.

VEČJA ODDAJA LESA

Bled. V sredo, 28. oktobra je bila na sedežu GG Bled skupna seja centralnega sveta temeljne organizacije kooperantov in zbora delegatov hranilno kreditne službe ter seja upravnega odbora TOK.

Delegati so na seji razpravljali in sklepali o devetmesečnem obračunu TOK in HKS GG Bled, o opisu in vrednotenju del in nalog pospeševanju razvoja kmetijstva, samoupravnem sporazumu o izvajanju vzgojnoizobraževalnih programov v gozdarstvu, štipendijah in študijski pomoči, sprejemu novih članov in kalkulaciji cene žaganega lesa.

Delegati so na seji ugotovili, da so v devetih mesecih letošnjega leta temeljne organizacije gozdarstva in temeljna organizacija kooperantov oddale skupaj 115430 kubičnih metrov lesa, kar je 79 % letnega načrta. Temeljne organizacije so dosegle 84 % letnega plana, TOK pa 70 %. Tako so v primerjavi z enakim lanskim obdobjem letos povečali prodajo za 13.738 kubičnih metrov. Za poslovne uspehe temeljne organizacije kooperantov je predvsem ugodna ugotovitev, da se je zadržala tendenca zmanjšanja odda je lesa. Na seji so ugotovili, da zelo uspešno dela tudi hranilno kreditna služba. Letos so dobili kredit vsi prosilci, ki so izpolnjevali vse pogoje. Zbor delegatov HKS je na seji sprejel sklep o razpisu kreditov za leto 1982. Krediti bodo predvsem za gradnjo hleva in strojne skupnosti.

Ciril Rozman

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Na uredništvo Presekov je prišlo prvo vprašanje:

Ali je potrebno toliko ekskuzij v tujino?

Izleta v Beograd pa ne moremo organizirati!

Iz vprašanja je razvidno, da bralec sklepa, da delavci naše delovne organizacije pogosto potujejo službeno v tujino.

Za odgovor smo prosili tov. direktorja in predsednika konference osnovnih organizacij sindikata.

Direktor: Vsako službeno potovanje v tujino ima točno določen namen. Po končanem potovanju je treba napisati poročilo in dati predloge za usmeritve naše delovne organizacije iz področja, za katero je bilo strokovno potovanje namenjeno. To je prvo.

Drugo - pogosto gre za mednarodno izmenjavo preko zveze, republike ali preko posameznih komitejev ali sekretariatov. Tudi mi pogosto dobimo na obisk strokovnjake iz inozemstva. GG Bled je "ogledno" gospodarstvo, pravijo na sindikatih v Beogradu.

Glede sindikalnega izleta v Beograd pa je potrebno potovanje povežati z ogledom spomenikov NOB in strokovnih ter kulturnih objektov. Za turistični del pa je potrebna lastna udeležba.

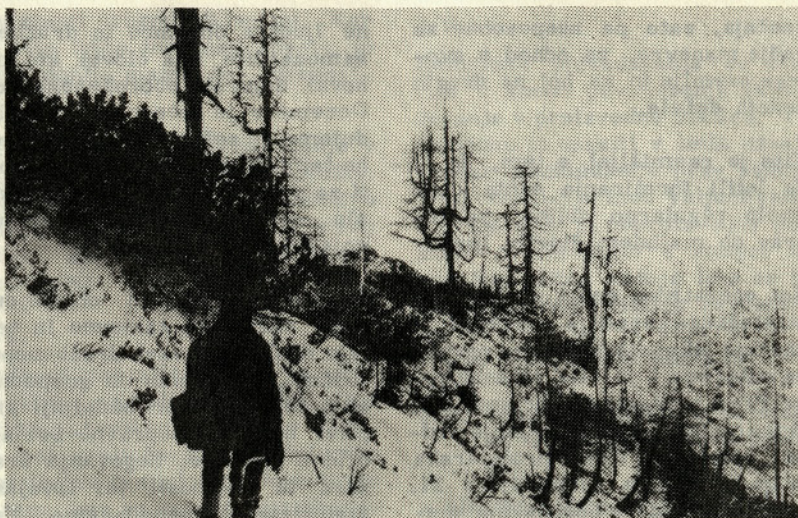
Predsednik konference osnovnih organizacij sindikata:

Na seji konference osnovnih organizacij sindikata GG Bled, ki je bila 2.9.1981 smo predlog o izletu v Beograd obravnavali. Glede na sklepe konference iz junija tega leta, da se organizira izlet v Beograd za vse delavce GG Bled, so prisotni ponovno izrazili željo, da se pripravi obisk hiše cvetja v Beogradu. Dvodnevno potovanje z vlakom ali avto-

busom bi stalo cca 2650 din. Vsak posameznik naj bi prispeval 1.000 din, ostalo pa delovna organizacija iz dotacije sindikata.

Tov. Legat Jože je glede sredstev sklada skupne porabe dal naslednje pojasnilo. Ugotovil je, da smo že kršili dogovor o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka v tekočem letu iz razloga, ker smo sredstva vložili v obnovo počitniškega doma Piran in nakup štirih prikolic za letovanje v skupni vrednosti cca 4.000.000 din. Glede te porabe smo dali pismeno obrazložitev na izvršni svet SO Radovljica in OSZS Radovljica.

Predsednik upa, da bomo potovanje organizirali pomladi 1982 leta.

Raziskovanje vpliva sončnih peg na rast rušja

Foto: M. A.

NAŠA OBRAMBA

Zveza rezervnih vojaških starešin Radovljica opredeljuje kot nalogo tudi razširjanje obrambnega tiska med delovne ljudi in občane. S tem se naša organizacija vključuje v prizadevanje za podružbljanje splošnega ljudskega odpora, varnosti in družbene samozaščite ter uvajanje novih oblik pri vzgoji prebivalstva.

Razvijanje varnostne in samozaščitne kulture prebivalstva nedvomno sodi med najpomembnejše naloge, ki si jih je ZRVS sestavila na področju krepitve splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. Pri tem delu je vloga revije Naša obramba, katere ustanoviteljica je ZRVS Slovenije skupno z Republiškim sekretariatom za ljudsko obrambo nenadomestljiva predvsem zaradi prilagojenosti njene vsebine programov za obrambno in samozaščitno usposabljanje prebivalstva.

Prav pri razširjanju Naše obrambe med prebivalstvom pa ima naša organizacija največje zasluge. Delež Naše obrambe v obrambnem in samozaščitnem usposabljanju prebivalstva se bo v prihodnje še povečal, ker bo v

dogovoru z Republiškim sekretariatom za ljudsko obrambo Naša obramba objavila v celoti vse načrtovane teme. Iz programa za leto 1981 je bila prva tema objavljena v oktobrski, druga bo v novembrski, tretja in četrta pa v decembrski številki. Sprejet je bil sklep, naj bo decembrska št. v kateri bosta temi "Mobilizacija v različnih pogojih" in "Diverzantsko dejstvovanje", natisnjena v tolikšni nakladi, da bo revija brezplačno razdeljena vsem gospodinjstvom v SRS, ki nanjo še niso naročene.

Krajevne organizacije ZRVS bodo v povezavi s SZDL v krajevnih skupnostih delile revijo tistim družinam, ki revije ne prejema in te družine poskušale pridobiti za stalne naročnike.

V zavesti, da je pred nami zelo odgovorna naloga, s katero postopno uresničujemo načelo, naj bi Naša obramba našla svoje mesto v vsaki slovenski družini, smo prepričani, da bo akcija uspela in med prebivalstvom naletela na ugoden sprejem.

Jordan Blažević

OB DNEVU JLA

Letos praznujemo 40-letnico ustanovitve jugoslovanske ljudske armade. Zato mora biti praznovanje ob tako pomembnem jubileju še bolj svečano in delovno.

Drugič bomo proslavljali Dan JLA brez tovariša Tita, prvega vojaka našega partizanskega boja, ustvarjalca koncepcije splošne ljudske obrambe, trikratnega narodnega heroja in vrhovnega komandanta JLA.

Kot vojskovodja se je Tito ob začetku vojne znašel pred velikimi problemi, Jugoslavija je bila okupirana. Tito je pozval narode Jugoslavije na oborožen boj.

Partizanski odredi, ki so bili v začetnem obdobju vojne najprimernejši in edina možna oblika vojaške organizacije, so imeli namreč tudi določene slabe strani, ko je šlo za vodenje vojne v novih razmerah.

Po besedah tovariša Tita, so bili le-ti bolj teritorialne enote, ki so v glavnem branile svoje ožje območje, svoje vasi in svoje domove, torej enote lokalnejšega

značaja, zato pa nesposobne za večje manevre, za odhod s svojega ozemlja in za boj na drugih koncih dežele.

Tito je razmišljal o tem, da bi se lotili formiranja enot, ki bi imele regularno obliko, pa čeprav ob majhnem številu ljudi.

Kot operativno enoto z nalogami strateškega značaja - kar se je kasneje izkazalo kot edino pravilna odločitev - je bila ustanovljena Prva proletarska brigada kot jedro nadaljnega ustvarjanja redne armade. Prva proletarska brigada je bila ustanovljena 21. decembra 1941 v bosanskem mestecu Rudo. Tistega dne je štel 1200 borcev in je bila prva partizanska velika močna enota, sposobna za velike akcije in premike. Dotedanji partizanski oddeli so s tem začeli preraščati v začetke moderne vojske. Naslednjega dne, 22. decembra, je Prva proletarska brigada izvedla že svojo prvo akcijo, zato ta dan zdaj praznujemo kot največji vojaški praznik - Dan JLA.

Tudi v Sloveniji se je narodnoosvobodilna borba hitro širila. Tako so 5. aprila 1942 v taboru na Kremenjku prebrali ukaz o oblikovanju Prve partizanske brigade na Slovenskem, ki je imela tri bataljone. Komandant je postal Franc Rozman - Stane, politični komisar Dušan Kveder-Tomaž in namestnik komandanta Peter Stan te-Skala. Štela je nekaj več kot 300 borcev in je bila tretja brigada v Jugoslaviji, ustanovljena za 1. in 2. proletarsko brigado.

Dan JLA ni več le praznik operativne vojske - naše JLA, temveč praznik vseh oboroženih sil, vseh nas - udeležencev v splošni ljudski obrambi, kot so teritorialne enote, civilna zaščita, pa tudi vseh drugih množičnih organizacij, ki s svojim delom skrbijo, da se med ljudmi krepi obrambni duh in ljubezen do domovine.

Naše oborožene sile so sestavni del ljudstva. Vselej so mu pripravljene pomagati, kar so dokazale ob vseh večjih naravnih nesrečah.

Osrednje mesto v zasnovi sploš-

ne ljudske obrambe in družbene samozaščite ima človek kot osnovni dejavnik oboroženega boja. December je mesec, ko pregledujemo in seštevamo naše uspehe ter iščemo nove in boljše poti za prihodnje leto. V tem smislu morajo delati tudi rezervni vojaški starešine.

Razmere, v katerih oblikujemo letni načrt, so zahtevne in terjajo doslednost vseh družbenopolitičnih, družbenih in gospodarskih dejavnikov pri nadaljnji krepitvi naše samoupravne socialistične ureditve, negovanju bratstva in enotnosti ter izvajanju stabilizacije gospodarstva. Pripravljeni moramo biti za oborožen boj kot osnovno obliko odpora proti vsem sovražnikom; usposabljanje pa je naravnano tudi tako, da bodo organizacije in člani ZRVS sposobni prevzemati naloge, ki jih imajo s področja SLO, varnosti in DSZ v organi-

zacijah združenega dela, krajevnih skupnosti in drugih družbenopolitičnih organizacijah. Naloge so zahtevne in obsežne, toda za našo organizacijo izvedljive.

K zaključku letnega dela spadajo tudi proslave ob Dnevu JLA, ki jih organizirajo Občinska konferenca ZRVS, krajevne organizacije ZRVS, aktivni ZRVS v delovnih organizacijah in osnovnih šolah.

Letošnja svečana akademija v čast Dnevu JLA bo v festivalni dvorani na Bledu, dne 21. decembra 1981.

Praznovanje naj bo čimbolj množično, posvečeno tradicijam narodnoosvobodilne borbe in izgradnji moderne JLA, povezane z delovnimi ljudmi in občani naše domovine.

Jordan Blažević

SPREMEMBE V POKLICNIH ODLOČITVAH RADOVLJIŠKIH OSMOŠOLCEV V ZADNJIH ŠTIRIH LETIH

1. UVOD

V tem šolskem letu so se naši učenci prvič vključili v reformirano usmerjeno izobraževanje, ki se od sedanjega srednjega šolstva ne razlikuje le po obliki, pač pa zlasti po vsebini in razporeditvi vzgojno izobraževalnih programov. Odpravljena je dvotirnost izobraževanja, ki se je doslej pričenovala že z vstopom v srednjo šolo, spremenjena je šolska mreža, za katero menimo, da je lahko odločilno vplivala na spremembe pri vključevanju. Prav te spremembe obravnavamo v naslednjem poročilu in sicer predvsem z vprašanjem, kako so se vključevali osmošolci v zadnjih štirih letih in kaj je novega prinesla reforma.

2. METODE

Podatke o namerah in vključitvah

smo črpali iz uradne dokumentacije naše strokovne službe. Zajeli smo štiri generacije, in sicer tiste, ki so zaključili osnovno šolo v šolskem letu 1977/78, 1978/79, 1979/80 in 1980/81. Vključitve so premaknjene za eno leto naprej. Ker smo doslej spremljali vključitve po srednjih šolah in ker taka oblika z vzgojno izobrazbenimi programi ne bi bila primerljiva, obravnavamo namere in vključitve po panogah, strokah ali dejavnostih. Najmanj so primerljive vključitve v nekdanjo gimnazijo, ki ni usposabljala za poklic, ampak je bila pripravljavnica za študij na visokih šolah, in sedanjima družboslovno-jezikovno ter naravoslovno-matematično usmeritvijo. Podatki so prikazani v absolutnih številkami in z relativnimi razmerji, ker se je število učencev spreminjalo, in sicer od 414, 391, 426 do 383 zadnje leto.

3. REZULTATI IN RAZLAGA

Rezultati so prikazani v tabeli in grafično.

3.1.

Zadnja štiri leta smo spremljali veliko dinamiko na področju vključevanja, ki so jo pogojevali novi oddelki šol. Predvsem so to povečane možnosti za vključevanje v splošno gimnazijo in oddelki pedagoških gimnazij po občinah v šolskem letu 1977/78. Sicer pa je prišlo do največjih sprememb prav zadnje leto.

3.2. Katere panoge so dobile več učencev?

Največ je pridobilo gostinstvo. Razlogov je več, med drugim prizadevanja gostinskih delavcev in naše službe po zagotavljanju domačih kadrov v tako turistični občini, perspektive po nadaljnjem pridobivanju znanja, ki so jasnejša v usmerjenem izobraževanju, omenjene možnosti vključevanja v druge vzgojno izobraževalne programe, zaostreni pogoji zaposlovanja in štipendijska politika.

Nekoliko manj, pa še vedno pridobitev, je v tekstilu, elektro, gradbeništvu, kemiji, lesarstvu in upravno administrativni dejavnosti.

3.3. Panoge, ki so dobile manj učencev:

Najbolj je prizadeta kovinsko predelovalna industrija, vendar ne na račun osnovnih proizvodnih poklicev, pač pa je manjše vključevanje v program kovinarstojnik, v zahtevnostne stopnje in smer vzdrževalec in upravljalec vozil.

Manj učencev se je vključilo v zdravstvo, vendar ne zaradi zmanjšanih želja, ampak zaradi omejenih možnosti, saj je od 29 prijavljenih na zdravstveni šoli Jesenice, lahko realiziralo svojo željo le 17 učencev. Drugi so se morali preusmeriti.

Manjše vključevanje je bilo v vzgojo in izobraževanje, največ zaradi omejenih možnosti za zaposlovanje, blagovno denarni promet (na račun poslovno-finančne dejavnosti) in metalurgijo. Ta panoga je kljub bližini Železarne in Verigi za naše učence manj zanimiva in so se vključevali va-

njo zlasti drugod odklonjeni. Ker je bilo letos možnosti dovolj, je torej dobila manjši del generacije.

Zmanjšalo se je vključevanje v vojaške poklice in za miličnike. Vsaj zadnje je dovolj zanimivo za naše učence, vendar je strog izbor, kar enako velja za vojaške šole.

3.4.

Opisani premiki namer so razveseljivi, pa tudi ne. Najbolj smo lahko zadovoljni, da so se učenci bolj vključevali v deficitarno gostinstvo in turizem. Bojazen je v tem, ker so morda marsikateri učenci zbirali to usmeritev kot izhod v sili, saj pri naslednji generaciji pononovo ugotavljamo, da so gostinci enako priljubljeni kot dimnikarji. Seveda pa je tudi od gostinskega kadra in pogojev dela v gostinstvu odvisno, kako bodo znali obdržati vključene učence.

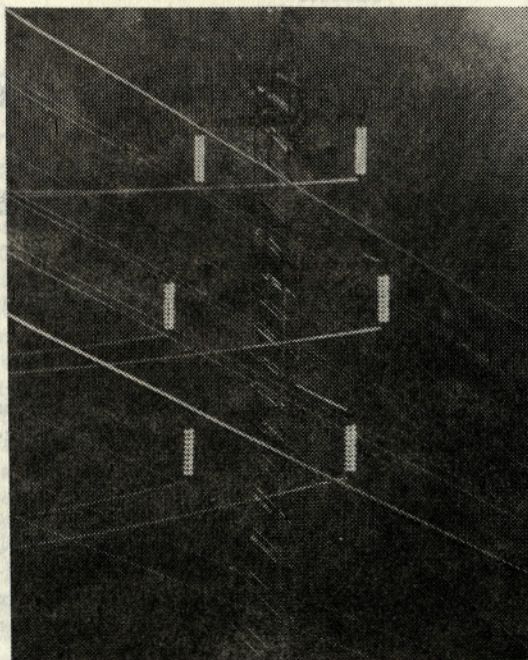
Manjše vključevanje v kovinsko-predelovalni industriji ni tako kritično, saj gre na račun že tako suficitarnih avtomatikov. Gotovo pa sta spremenjena mreža šol, ki bolj odraža kadrovske potrebe in drugačna sestava kadrovske štipendij, poleg zaostrenih pogojev na področju zaposlovanja, odločilno vplivali na premike v vključevanju zadnje leto.

3.5.

Reformna prizadevanja so bila tudi v smeri povečevanja vključevanja v proizvodne poklice. To tendenco je opaziti v letih nazaj, vendar pomembneje prav zadnje leto. Razmerja med vključitvami v proizvodne in neproizvodne poklice prikazujemo s stolpci za vsa štiri leta; zadnje leto se to razmerje zelo približa zaželenemu 70 : 30, saj je 68,4 : 31,6 v korist proizvodnih poklicev.

3.6. Kakšen procent generacije so dobile posamezne panoge:

- blagovno-denarni promet	20,8
- kovinsko-predelov. ind.	14,6
- naravosl.-mat. in družb.-jez.	12,8
- elektro	10,4
- vzgoja in izobraževanje	6,7
- tekstil	5,5
- gostinstvo in turizem	5,5
- zdravstvo	5,0
- lesarstvo	4,2
- upr. admin. dej.	2,8
- gradbeništvu	2,0
- agroživilstvo	1,6
- kemija	1,3
- promet in zveze	1,3
- miličniki, voj. poklici	1,3
- usluge	0,8
- kultura	0,5
- gozdarstvo	0,3
- farmacija	0,3
- metalurgija	0,2

Bohinj je dobil nov 110 kV daljnovid

I. V.

USPOSABLJANJE DELOVNIH LJUDI IN OBČANOV ZA NALOGE SPLOŠNE LJUDSKE OBRAMBE IN DRUŽBENE SAMOZAŠČITE

Obrambno in samozaščitno usposabljanje delovnih ljudi in občanov za naloge splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite je dejavnost posebnega družbenega pomena in je sestavni del družbenopolitičnega izobraževanja in delovanja v naši socialistični samoupravni skupnosti.

Zastavljeno je tako, da vzpodbuja obrambno zavest in samozaščitno pripravljenost prebivalstva. V letošnjem letu občane podrobneje seznanjamo s konkretnimi nalogami vsakega posameznika v njegovi temeljni organizaciji zdr. dela, krajevni skupnosti, v vojni ali drugih izrednih razmerah.

Seznanjajo se tudi s sodobnimi oklepni sredstvi, obenem pa ugotavljajo, kako bi se branili pred njimi v svoji krajevni skupnosti ali v OZD s sredstvi, ki jih imajo pri roki.

Spoznavajo protiklepne ovire, ki jih lahko pripravijo sami.

POROČILO Z RAZSTAVE IN DEMONSTRACIJE STROJEV ELMIJA V JONKOPINGU - ŠVEDSKA

V času od 9.6. - 12.6.1981 sva se s skupino Splošnega združenja gozdarstva Slovenije udeležila omenjene razstave.

Prikazali so vse, kar danes Skandinavija ima na področju pridobivanja lesa ter mehanizacijo in pripomočke za druga dela pri gospodarjenju z gozdovi (mehanizirano pogozdovanje in priprava tal, priključki na motorno žago za negovalna dela itd.).

Pomembnejše ugotovitve, ki bodo v prihodnje gotovo vplivale na

Delovni ljudje in občani imajo možnost razglabljanja, posvetovanja, dajanja predlogov o stvareh, ki so življenjskega pomena za vsakega občana,

Obvarovati svojo svobodo, ki jo uživamo, je življenjski interes nas vseh.

Svet za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozaščito vabi vse, da s svojo prisotnostjo, vprašanji in predlogi omogočijo čimboljše izvedbo izobraževalne akcije.

Udeležba na razgovoru bo odraz vsakega posameznika o njegovi pripravljenosti za obrambo svobode in naše neodvisnosti.

To obvestilo velja tudi za tiste, ki osebnih vabil ne bodo prejeli.

Svet za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozaščito

naš razvoj tehnologije pridobivanja lesa:

1. Sečnja in izdelava lesa

Največji poudarek je bil na "procesorjih" za sečnjo in izdelavo.

Pri klasični sečnji z motorno žago pri motorkah ni posebnih novosti. Pripomočki pri sečnji (razen naganjalnih vzvodov so uporabni le za drobni les.

Veliko novosti je pri zaščitnih sredstvih sekača - novi kroji,

novi materiali oblek in obuteve itd.

2. Spravilo lesa

Velikega zgibnega traktorja ni bilo na poligonu!

Spravilo lesa vršijo pretežno z zgibnimi traktorskiimi polprikolicami s hidravličnim dvigalom.

Za spravilo lesa po tleh je bilo nekaj adaptiranih traktorjev z ustreznimi vitli. Na poligonu sta bila tudi dva konja, s katerima so prikazovali različne izvedbe "posmojk" za zbiranje in spravilo drobnih sortimentov.

3. Prevoz lesa

Prevoz lesa na kratke razdalje je nadaljevanje spravila z zgibnimi polprikolicami.

Prevoz lesa na večje razdalje je s težkimi kamioni s priklonicami in dvigali.

4. Sečni odpadki

Naenkrat se je pojavilo ogromno število strojev in traktorskih priključkov za drobljenje vej, panjevine in ostalih lesnih odpadkov. Razstavljali so tudi peči za razne namene, ki jih kurijo z zmletimi odpadki.

Po prikazanem sodeč, so zaradi energetske in surovinske krize začeli v gozdu "steljariti".

To so bila na kratko najpomembnejša opažanja z ELMIJE.

Dejstvo je, da je Srednja Evropa v zadnjih 20 letih vpeljala v svoje gozdove prilagojeno skandinavsko tehnologijo pridobivanja lesa, med njimi tudi mi. Razvoj gre od popolne mehanizacije že deloma v avtomatizacijo pod pogojem, da se zagotovijo trajnost in ostale funkcije gozda in s ciljem večje produktivnosti in humanizacije dela v gozdu. Absolutno dogajanja v Skandinaviji ne bodo vplivala na naš razvoj, posredno in v veliki meri pa bo vpliv podoben kot v preteklem razdobju.

Franc Žerjav, dipl. ing.
Dušan Novak, dipl. ing.

RAZSTAVA GRADBENIŠTVA V GORNJI RADGONI

Dne 1. 10. 1981 smo si z vodstvom TOZD Gradbeništvo ogledali razstavo gradbeništva v Gornji Radgoni. Naše zanimanje je bilo namenjeno predvsem gradbeni mehanizaciji, katere pa je bilo na tem sejmu zelo malo. Po TV reklamah smo sklepali, da bomo videli na sejmu veliko gradbenih strojev, vendar smo se pošteno ušteli. Vse, kar smo si lahko ogledali s te strani, je bil poleg strojev, ki jih pri nas v TOZDu že dolgo uporabljamo, le nov, pri nas izdelan finišeer za polaganje asfalta, ki ga je izdelalo podjetje Slovenija ceste-Tehnika. Ta finišeer ima zares velike kapacitete. Poleg tega naj omenim še novo dvigalo, izdelek Metalne iz Maribora, ki je prirejeno za res izjemno visoke gradnje. Vse ostale razstavljene stroje od valjarjev, rovokopačev, buldožerjev pa do bagrov naše proizvodnje, pa pri nas že dolgo časa uporabljamo.

Da pa ne bom opisoval razstave samo s te strani naj povem, da pa je bilo veliko razstavljenega glede varčevanja z energijo, kar nas je kot gradbenike seveda tudi zanimalo.

V gradbeništvu je v zadnjem času velik poudarek na prihranku energije pri ogrevanju, kar so proizvajalci izolacijskih materialov zelo lepo prikazali na tem sejmu.

Zelo lepo so to prikazali na različnih maketah, kako se sedaj izdelujejo toplotne in zvočne izolacije in kako se je gradilo to včasih. Vse to pa je bilo opremljeno s konkretnimi podatki, kakršni so prihranki pri energiji ob današnjem načinu gradnje.

Razstavljeni so bili različni lahki penasti betoni, dipestri, razne vrste tervola, razni opečni izolacijski materiali, razne vrste stiropora ter opečna moka, ki jo izdeluje opekarna Ljubečna. Nova je bila tudi neka penasta masa, podobna stiroporu, ki se uporablja za izolacijo strešnih konstrukcij in kot polnilo

med nosilnimi zidovi in različni oblogami zidov.

Poleg tega so bili razstavljeni tudi ostali opečni izdelki naših največjih proizvajalcev, to je Ljubečne pri Celju in Košakov iz Maribora, ter razni montažni opaži za betonska dela, ki kažejo tudi velik napredek v tej smeri gradbeništva.

Na koncu pa naj omenim še to, da je na sejmu razstavljal tudi LIP Bled. Poleg povsod znanih

vrat so razstavili nove plošče, ki se uporabljajo za razne gradbene odre. Te plošče so podobne vsem dobro znanim opažnim ploščam, le da so večje in močnejše od opažnih. Te plošče nam bodo nadomestile velike količine plohov, ki smo jih do sedaj uporabljali v te namene, kar pa bo vsekakor tudi svojevrsten prihranek, ker bomo ta les lahko porabili v druge, verjetno koristnejše namene.

Na koncu naj ugotovim, da smo bili s to razstavo, čeprav smo od nje pričakovali več in nismo videli tega, kar nas je najbolj zanimalo, vseeno zadovoljni.

Slavko Zalokar

NEKAJ O GOZDARSTVU POLJSKE

V dneh od 9. do 13. novembra je bil na obisku pri nas dr. Muszynski iz katedre za pridobivanje lesa Gozdarske fakultete v Krakovu. To prilikom smo izkoristili, da je za naš DIT pripravil predavanje o gozdarstvu Poljske. Ob skromni udeležbi članov našega društva nam je dr. Muszynski v dokaj dobri slovenščini nainal podatke o gozdarstvu te dežele.

Gozd na Poljskem pokriva 27,5 % površine, kar pomeni, da na prebivalca odpade 0,25 ha gozda (0,60 ha SFRJ). Od drevesnih vrst prevladujejo v poljskih gozdovih iglavci, katerih je 81 % (bo, ma, sm). S tako strukturo drevesnih vrst niso zadovoljni in želijo povečati delež listavcev. Večina gozda na Poljskem leži v ravnini (92 %), gorskih gozdov pa imajo le 8 %. Gozdov v zasebni lasti je 18 %, vendar pa delež lesa v blagovni proizvodnji iz teh gozdov znaša le 6 %. Les, ki ga letno posekajo 23 mio m³ pospravijo z raznovrstno mehanizacijo od katere je precej uvožene, nekaj pa jo izdelujejo tudi sami.

Ravno tako kot pri nas imajo tudi na Poljskem težave z delovno silo, ki jo v gozdarstvu primanjkuje. Problem skušajo rešiti tako, da bi zagotovili gozdnemu delavcu višji standard kot pa ga imajo v industriji.

Zanimiv je bil podatek, da tudi na Poljskem primanjkuje drobnege lesa za mehansko in kemično predelavo. Zaradi tega so se odločili izkoriščati les tanjši od 7 cm (veje), ki ga sesekajo na sekalnem stroju, sekirice pa vozijo s posebnimi kamioni v tovarno vlaknenih plošč.

Tudi na področju izkoriščanja lubja imajo zanimiv program. Ljubje namreč izkoriščajo za kompost in za izdelavo posebnih plošč, ki služijo za izolacijo ali so uporabne kot dekoracijski element.

To je kratek oris gozdarstva Poljske in nekaj smeri o katerih razmišljajo, da bi čim boljše izkoristili obstoječo biomaso.

Z. Š.

DOLGOROČNE RAZVOJNE USMERITVE GOZDARSTVA IN LESARSTVA

(Posvetovanje ZIT gozdarstva in lesarstva - 21. november 1981 na Bledu)

Po udeležbi blejskih gozdarjev sodeč, je bil naslov ali pa kraj dokaj neinteresanten. Dopoldan nas je bilo 12, če prištejem tudi upokojence, ki jih ta tema očitno bolj zanima kot pa odgovorne gozdarje srednjih let. Do konca posvetovanja pa sva zdržala le s tovarišem direktorjem.

Izhodišča za posvetovanje so bila opisana v dveh referatih v knjižici, ki so jo vse temeljne organizacije prejele pred posvetovanjem. Na posvetovanju je bil podan povzetek referata z naslovom: Ocena smeri bodočega dolgoročnega razvoja slovenskega lesarstva, povzetek drugega referata: Naloge pri gospodarjenju z gozdovi v SR Sloveniji v srednjeročnem obdobju od 1981 do 1985 pa ni bil podan. Predsednik ZIT gozdarstva in lesarstva, ki je posvetovanje vodil, je kot koreferente najprej poklical lesarje, tako da smo bili gozdarji šele popoldan na programu. Koreferentov in razpravljalcev je bilo veliko. Vsi koreferati bodo objavljeni v posebni publikaciji, zaključki posvetovanja pa v Gozdarskem vestniku in reviji Les.

Ker sta referata objavljena, koreferati in zaključki pa še bodo, ne bom pisal povzetkov. Ocenjujem pa, da je bilo posvetovanje koristno in za nas zelo pomembno.

J. S.

NOVOSTI IZ ZAKONODAJE O TRIGLAVSKEM NARODNEM PARKU

Nove meje Triglavskega narodnega parka so bile uzakonjene letos maja. O tem smo čitali v Presekih. Ker je precejšnji del gozdov, s katerimi gospodarimo, v mejah parka, so določila za nas pomembna. Pred mesecem dni je začel veljati odlok Izvršnega sveta SRS, ki pooblašča Zavod za gojitev divjadi Triglav - Bled za opravljanje dejavnosti nalog v zvezi z varstvom Triglavskega narodnega parka. Naštete so tehnične, strokovne, raziskovalne in nadzorne naloge. Po vsebini naloge obsegajo nadzorstvo, planiranje, upravljanje z zemljišči, ugotavljanje stanja živega sveta, pripravo ukrepov za vzdrževalne ukrepe, vzdrževanje označb v parku in izdajanje pooblastil nadzornikom. Dejavnosti imajo poseben družbeni pomen, zagotovljena je družbena podpora,

Zakonodaja Triglavskega narodnega parka še ne ureja celovite vsebine, ki je namenjena parku. Pričakujemo pa, da bodo veljala

v gozdovih ožjega območja parka omejitvena določila o načinu gospodarjenja, zlasti na področju gradnje prometnic.

Zavod za gojitev divjadi se uspešno pripravlja za opravljanje dodeljenih nalog. Na pretežnem področju parka ima uvedeno lovsko čuvajsko službo, ki jo bodo v kratkem kvalificirali tudi za upravljanje naravovarstvenih nalog. Zavod vzdržuje številne lovske kočice in mrežo lovske steze, s pomočjo katerih tudi fizično obvlada celotno površino alpskega zemljišča. Del lovskega osebja je že usposobljen za gorsko reševalno službo, ki je namenjena obiskovalcem parka.

Zaradi teritorialnih lastnosti gozdarstva bo nekaj obvez gotovo pripadlo gozdarstvu. Poseben družbeni pomen nam nalaga dolžnost, moralno in strokovno.

I. V.

Iz Triglavskega narodnega parka
I. V.

OD TROJAN DO MORAVČ

Včasih so bile moderne ekskurzije in izlete v tujino, ogled domačih krajev smo že zanemarjali. No varčevanje deviz nam je odprlo oči in zdaj ugotavljamo, da tudi naše prelepe slovenske deželice še ne poznamo podolgem in počez. Če pa se že odločimo za izlet po Sloveniji, so to ponavadi znani turistični kraji kot je Kranjska gora, Po stojna, Portorož, Pohorje itd. Lepo pa je spoznavati naše manj znane zakotne kraje. Da bi spoznali del teh, je bilo na DIT- predlagano prehoditi del evropske peš poti, ki pelje skozi Slovenijo, imenovana tudi po avtorju Milanu Ciglarju E 6.

To sicer ni strokovni program DIT-a. Organizacija take poti sicer spada bolj v domeno planinskih društev. Ker naša delovna organizacija nima svojega planinskega društva, takole pot organizira tista organizacija, ki je najbolj aktivna. V tem primeru je bil to DIT, čeprav bi bil skoraj bolj poklican sindikat.

14. novembra ob 5.30 uri se nas je zbralo pred upravno stavbo GG šest - pet iz skupnih služb in eden iz TOZD-a Pokljuka. Prevladoval je nežni spol. Bile so štiri ženske in dva moška. Odpeljali smo se z enim kombijem in enim osebnim avtomobilom v Moravče. Tam smo pustili osebni avto, s kombijem pa smo se odpeljali na Trojanah. Pred gostiščem smo se srečali s štirimi avtobusi Verigarjev, ki so šli na obisk v Zreče.

Naša peš pot se je začela ob 7.55. Nekaj sto metrov od gostišča na Trojanah, v smeri proti Ljubljani, se peš pot odcepi od avto ceste v hrib. Štart je uspel in čeprav je bilo treba takoj zakorakati v hrib, so ženske kar dobro hodile. Prva točka na poti je bila kmetija in gostilna Dolina. Na travniku imajo smučišče s skromno vlečnico. Samo ena vlečnica, vendar smo opazili, da imajo svoj tepalni stroj. Pot ali steza se vije ves čas po grebenih nad avto cesto Ljubljana-Celje - po siromašnih gozdovih na dolomitni podla-

gi. V vasi Borje je našo pozornost vzbudila obnovljena cerkva s trdnjavi podobnim zvonikom. V predverju cerkvice se je nekaj belega sušilo. Ženske si niso bile enotne ali so cerkveni prtji ali otroške plenice. Okrog 10. ure smo prispeli k cerkvi na Golčaju. Leži na hriščku tik nad Blagovico. Zapra vrata in okna nam niso dala spoznati kateremu svetniku pripada. Na zvoniku so še zdaj vidni sledovi krogel iz NOB. Na streljaj oddaljenemu hriščku smo odkrili spomenik padlim partizanom. Po izdaji so padli v borbi z Nemci 28. oktobra 1941. Po na novo nasuti stezici in svežih vencih smo ugotovili, da se je nekdo spomnil 40 letnice njihove smrti.

Po krajšem postanku, ki smo ga izkoristili za okrepčilo, smo nadaljevali pot. Od nekod se je pripodil oblak, hladilo se je, padlo je tudi nekaj kapelj dežja. Vse to pa ni pregnalo dobre volje. Nekje daleč je ves čas pela motorna žaga, ob poti pa sta dve dekleti grabili listje. Ponudili smo se jima v pomoč in dekleta so nam skoraj verjela.

Okrog pol dvanajstih smo prispe-

li na Limbarsko goro, najvišjo točko našega pohoda (768 m). Nebo se je povsem zjasnilo in bilo je toplo. Pri neki hiši v vasi pod goro je trinajst- do štirinajstletna deklica na dvorišču prala perilo. Bila je občudovana s pripombo: pri nas si marsikateri še hlačk ne zna oprati. Tudi otroci, ki smo jih med potjo srečevali, so vsi po vrsti lepo pozdravljali.

Od tam je šla naša pot navzdol po kamniti poti, zasuti z odpadlim listjem, kar je zelo oviralo hojo. Milena je začela pešati, ker so jo tiščali čevlji.

Vsopot je dobro markirana, zgrešili smo jo samo enkrat, ker se nismo dobro prepričali kako kaže puščica. V Moravče smo prišli ob 13. uri. Računamo, da smo v petih urah prehodili nad 20 kilometrov, saj je razdalja od Trojan do Moravč 30 km. Z Jožem sva šla na Trojanah po kombi, ženske pa so se medtem okrepčale v najbližji gostilni. Na Bled smo se vrnili okrog 15.30 ure.

Želja je, da s hojo po peš poti v prihodnjem letu nadaljujemo, vendar naj bi ena tura trajala najmanj dva dni.

Podlogar Jože

Limbarska gora 768 m

Foto: Podlogar

PO PRIMORSKI

V programu združenja šoferjev in avtomehaničev Bled-Jesenice je tudi izobraževanje članov.

Že v lanskem letu je bila predvidena strokovna ekskurzija v Cimos Koper, vendar je ta zaradi objektivnih razlogov odpadla.

Letos se je odzvalo vabilu kar 50 članov ZŠAM, da obiščemo tovarno vozil v Novi Gorici.

Dne 21. 11. 1981 ob 6. uri smo se dobili na avtobusni postaji Bled. Med Bledom in Kranjem smo vzeli s seboj še nekaj članov. Med vožnjo skozi Ljubljano smo se peljali že po novi tako imenovani zahodni obvoznici, katera močno skrajša razdaljo proti morju in prihrani veliko časa posebno v sezoni. Obvoznica je pravzaprav podaljšek avtoceste do Razdrtega. Med vožnjo po avtocesti smo se ustavili na obvezni kavici, pretegnili skrčene ude, marsikdopa je tudi natankal (plus 2 deci), tako da ni zmanjkalo dobre volje in šal.

Med vožnjo sta nas zabavala Kori in Ante. Po dobrih dveh urah vožnje smo prispeli v Šempeter pri Novi Gorici, kjer so glavni obratili Vozila Gorice.

Po sprejemu, katerega so nam priredili in kratkem orisu delovne organizacije, smo se razdelili v dve skupini in si ogledali njihove obrate.

Zanimiva je njihova proizvodnja, videli smo postopke, kako od surovega železa pride do končnega izdelka. Izdelujejo pa predvsem platišča (trilex), ki gredo v glavnem v izvoz. Šli smo v oddelke, kjer izdelujejo prikolice za različne tovore, od nosilnosti 10 ton pa do 60 ton. Poleg prikolic izdelujejo tudi cisterne za prevoz goriva, vode, mleka in drugih tekočin.

Ravno takrat so imeli v delu kiperje za prevoz razsutih tovorov za Irak, ki imajo prostornino do 40 m³. Seveda takih vozil na naših cestah ne bomo srečali, ker to ne dovoljuje cestne obremenitve.

Na koncu so nam pokazali še dvigalo za kamione, s katerimi mislijo povečati ponudbo na jugoslovanskem trgu. Ta dvigala bi bila primerna tudi za naše razmere. Več podatkov pa takrat nismo mogli dobiti, ker se nam je program ogleda bližal h koncu.

Za slovo so nam poklonili značke in nas povabili, naj še pridemo.

Že nekoliko utrujeni in lačni smo šli na kosilo v Argonavte. Kdor pa je želel, je šel v Staro Gorico po kavo.

Na poti proti domu smo se ustavili še na vinski cesti v Dutovljah, kjer smo poskusili domače vino in pršut.

Domov smo se vrnili v poznih nočnih urah. Bili smo že utrujeni, vendar zadovoljni, ker smo spoznali zopet delček naše ožje domovine.

Drugo leto pa vabimo vse avtomehaničev in šoferje, da se zopet vidimo v čim večjem številu.

Obenem pa želi izvršni odbor ZŠAM Bled - Jesenice kolektivno GG srečno vožnjo in veliko delovnih uspehov.

J. Peterman

Še en rezultat z letošnjega tekmovanja na Pokljuki
Foto: J. P.

ALKOHOLIZEM IN DELOVNA ORGANIZACIJA

November je, mesec boja proti alkoholizmu. V časopisih objavljamo članke o alkoholu in njegovih škodljivih posledicah, sklicujemo posvetovanja o tem "socialnem raku", delamo analize, kaj smo dosegli in spoznamo, da še vedno premalo.

Raziskave v različnih delovnih organizacijah v Jugoslaviji kažejo, da je 10 % do 25 % delavcev alkoholikov. Sprašujemo se, zakaj. Delno lahko odgovorimo.

Že ob sprejemanju v delovno razmerje nismo dovolj pozorni in zaposlimo alkoholike. Marsikje še obstaja prevelika strpnost popivanja na delovnem mestu in do motečega alkoholikovega vedenja. Spomnimo se praznovanj rojstnih dnevo, praznikov, sklepanje kupčij, "malic" v bližnji gostilni in steklenic, ki jih naskrivaj prinesemo s seboj. Še vedno marsikdo misli, da je alkohol koristen pri težkem fizičnem delu, ker daje moč ali v mrazu, ker pogreje. V resnici že manjše količine alkohola zmanjšujejo mišično moč in upočasnijo reflekse - (0,5 % alkohola v krvi za 16 %). Razgreto telo pa kot peč oddaja toploto in se ohlaja.

Od alkohola odvisni delavci pošiljajo mlajše po pijačo, jih silijo z njo in jih s tem utirjajo na svojo pot. "Plave" lahko še vedno pokrivamo z dopustom. S tem alkoholiku ne pomagamo. Njegova odločitev za zdravljenje se odloži v prihodnost. Odnosi v družini se krhajo, telesne, duševne težave rastejo.

Koliko delovnih organizacij je ocenilo gospodarsko škodo, ki jo prinaša alkoholizem?

Poglejmo, kje lahko iščemo negativne posledice:

1. Delovna storilnost je nižja:

- zaradi vinjenosti
- zaradi telesne oslabeledosti
- osebnostne spremenjenosti: Alkoholik pogosto zamuja službo, za delo ni zainteresiran, prej

odhaja domov. Večkrat je razdražljiv. S svojim vedenjem prinaša napetost, kar vodi do preprirov in nezdravih medsebojnih odnosov.

2. Odsotnost z dela:

Poleg slabo opravljenega dela je odsotnost druga posledica alkoholizma. Študije kažejo, da alkoholiki 2,5 krat več izostajajo kot nealkoholiki.

3. Telesne in duševne bolezni:

Vsi organi obolijo, posebno jetra, živčevje in srce. Lahko nastopijo duševne bolezni, kot so alkonolni bledež, patološka ljubosumnost, božjast, alkoholna bejavost. Alkohol zmanjšuje odpornost organizma, zato se vsaka bolezen in rana težje in dalj časa zdravi. Alkoholizem tako za 15-20 let skrajša življenjsko dobo in vodi v primarno invalidnost.

4. Nesreče pri delu:

Po statističnih podatkih je bilo v Sloveniji leta 1979 255 nesreč s smrtnim izidom oziroma s hujšo telesno poškodbo. V 76 primerih je bil vzrok alkohol. Alkoholiki s tem ogrožajo tudi sodelavce in povzročajo materialno škodo.

Tudi zaradi prometnih nesreč postanejo za delo nesposobni v najbolj produktivnem obdobju (sekundarna invalidnost).

Naštete posledice zgovorno kažejo, da je alkoholizem problem vse delovne organizacije: delovne enote, samoupravnih organov, sindikata, družbeno političnih organizacij, vodstvenih delavcev. Zdravstvene in socialne službe pa so na razpolago za strokovno pomoč.

Občinski koordinacijski odbor za boj proti alkoholizmu je predlagal, da bi v vsaki DO pri sindikatu organiziral odsek, ki bi redno proučeval in reševal probleme alkoholizma in se po delegatu povezoval z občinskim KO.

Kaj vse lahko naredi delovna organizacija pri zdravljenju svojih alkoholikov in pri preprečevanju alkoholizma?

Naj naštejemo samo nekaj smernic. Noben alkoholik se ne odloči prostovoljno za zdravljenje. Potreben je zunanji pritisk. To lahko doseže delovna organizacija, če zaradi kršitev delovnih obveznosti izreče ukrep prenehanja del. razmerja. Ob tem mu mora ponuditi možnost zdravljenja in svojo pomoč. Sodobno zdravljenje vključuje poleg svojcev in socialnih delavcev tudi sodelavce. Le-ti najboljše vedo, v čem se mora delavec spremeniti. Hkrati se seznanjajo, kakšna bolezen je alkoholizem. Zdravljenje pomeni dolgotrajno prevzgojo. Abstinenca je samo pogoj za osebnostno, družinsko, poklicno in družbenopolitično rehabilitacijo.

Ko se bolnik vrne v delovno sredino, mu lahko z razumevanjem pomagamo. Ne ponujamo mu alkohola, ker ga že kozarček vrne v isto odvisnost! Iz solidarnosti ob njem ne pijmo!

Delovna organizacija bi morala od njega zahtevati, da bi v poklicu dosegel tisto, kar je zaradi pitja zamudil. Omogočiti bi mu morala redno sodelovanje v KZA. Z usmerjanjem alkoholikov na zdravljenje DO odstranjujejo jedro, okrog katerega se širi alkoholizem. Najboljša preventiva pa so red, disciplina in tovariški medsebojni odnosi.

SOSEDSKA

Na meji sta se soseda dogovorila, da poseka vsak eno smreko. Prvi poseka debelejšo. Drugi je užaljen:

- Kako moraš biti tak!
- Katero pa bi ti?
- Tanjšo.
- Saj sem ti jo vendar pustil!

I. V.

OCENITE - UGOTOVITE

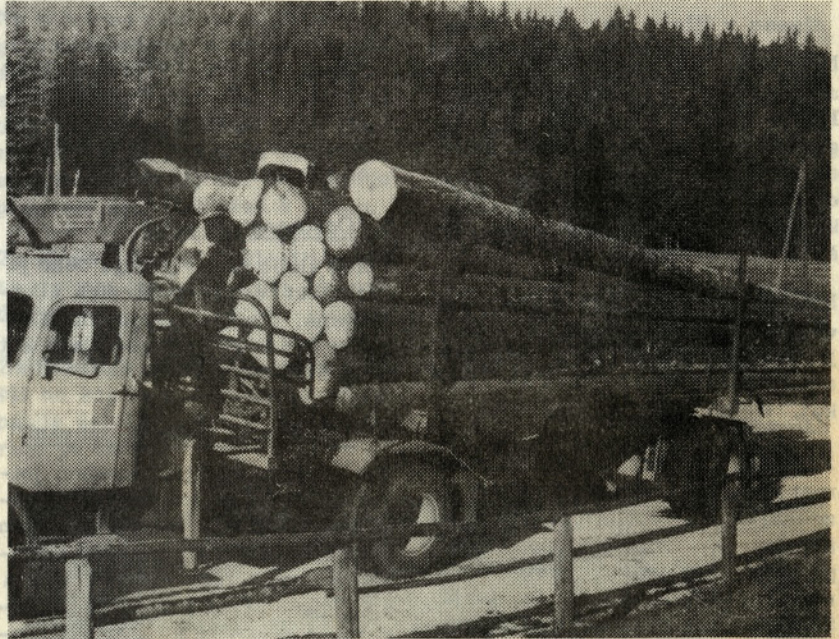
Ker na tovornjakih naloženo količino lesa radi ocenjujemo in ker od daleč radi ugotavljamo drevesne vrste, smo vam za novoletne praznike pripravili majhno kost.

Odgovorite na vprašanja pod slikama!

Slika kamiona št.: 34/1

Koliko lesa je naloženega na toVORNJAKU? Ocenite!

Izžrebali bomo tiste tri odgovore, ki bodo količino lesa uganili, ali bodo s svojo oceno najbližje pravi količini.

34/1

Foto: J. P.

Slika drevesa št.: 34/2

Nekoč smo s to drevesno vrsto pogozdovali tudi pri nas.

Ali jo poznate? Nič hudega, če niste sigurni - je pač slaba slika. Vendar vseeno sodelujte in napišite vašo domnevo. Pravilne odgovore bomo žrebali in izžrebanega nagradili s knjižno nagrado.

Odgovore o količini lesa in drevesni vrsti pošljite na uredništvo Presekov do ponedeljka, 11. januarja 1982 do 14. ure.

34/2

Foto: J. S.

Glasilo "PRESEKI" ureja uredniški odbor organizacije združenega dela GG Bled, Ljubljanska c. 19.

Odgovorni urednik Jože Skumavec, dipl. ing., tiska Delavska univerza Tomo Brejc Kranj v 500 izvodih.

V tovarni so pripravljali novo brezalkoholno pijačo. Bohinjec jih je opazoval:

- Kok to devate?

...

Vprašanje jim je bilo tako všeč, da so dali tej pijači ime KOKTA.

Oče pomaga sinu na sodišču pri zagovoru. Pa vpraša sodnik fanta:

- Zakaj si lovil ribe, ko veš, da je to prepovedano?

- ... Voča, koga j riba?

- Riba j povodna tica.

R. P.

R. P.